

Міністерство освіти і науки України
Чернівецький національний університет
імені Юрія Федьковича

ІСТОРІЯ АРХІТЕКТУРИ ТА МІСТОБУДУВАННЯ

Укладач: Ю. С. Баланюк

*Методичні рекомендації до семінарських занять
для студентів I-II курсів спеціальності
G17 «Архітектура та містобудування»*

Чернівці

Чернівецький національний університет
імені Юрія Федьковича

2026

УДК 71/72.03(075.8)

Б 201

*Ухвалено Вченою радою факультету архітектури,
будівництва і декоративно-прикладного мистецтва
Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича.
Протокол № 1 від 27 серпня 2026 р.*

Б 201 Укладач: Баланюк Ю. С.

Історія архітектури та містобудування : метод. рек. до семінарських занять / укл.: Ю. С. Баланюк. Чернівці : Чернівецьк. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2026. 78 с.

Зміст видання відповідає освітньо-професійній програмі підготовки бакалаврів за спеціальністю «Архітектура та містобудування» та програмі дисципліни «Історія архітектури та містобудування».

Методичні рекомендації до семінарських занять з курсу «Історія архітектури та містобудування» призначені для допомоги студентам опанувати навчальну дисципліну, забезпечити глибокий і всебічний аналіз основних питань курсу, навчити студентів елементам творчого застосування отриманих знань на практиці. Курс «Історія архітектури та містобудування» призначений для теоретичної підготовки фахівців у галузі архітектури та будівництва, даючи майбутньому бакалавру відомості про основні етапи історичного розвитку архітектури народів світу, а також навчання здобувачів вищої освіти розумінню закономірностей розвитку функції і форми, соціальної ролі архітектури як засобу матеріальної і духовної організації життя суспільства. Сформульовані навчальні цілі змістових модулів допоможуть студентам у підготовці до семінарських занять.

УДК 71/72.03(075.8)

© Чернівецький національний університет
імені Юрія Федьковича, 2026

ЗМІСТ

Змістовий модуль 1.

Архітектура Месопотамії та Передньої Азії.

Архітектура Давнього Єгипту.

Індія, Китай та Доколумбова Америка: типологія храмів, сакральний простір.

Змістовий модуль 2.

Архітектура Стародавньої Греції.

Архітектура Стародавнього Риму.

Ранньохристиянська архітектура.

Візантійська архітектура.

Архітектура Середньовічного Сходу: ісламський світ.

Змістовий модуль 3.

Романіка: архітектура монастирів і замків.

Готика у Франції та Пн Європі.

Середньовічна архітектура Італії та європейська урбаністика.

Архітектура Відродження в Італії.

Змістовий модуль 4.

Бароко та класицизм: протиставлення та взаємовплив у європейській архітектурі 17-18ст.

Генії епохи: життя та творчий спадок.

Колоніальна архітектура та архітектура просвітництва.

Архітектура Сходу: Китай та Японія.

Змістовий модуль 5.

Еклектика, неостилі, історизм.

Урбаністика індустріальної доби: Лондон, Париж, Відень.

Інженерна архітектура: залізо, скло, техніка.

Модерн / Арт-нуво в Європі.

Змістовий модуль 6.

Американська архітектура XIX століття.

Хмарочоси, корпоративна естетика.

Соціальні утопії та індустріальне місто XIX ст.

Становлення архітектурної освіти.

Змістовий модуль 7.

Перша світова війна і народження нової архітектури.

Соціальні зміни 1920-х років і задачі архітектури.

Арт-деко як гедонізм міжвоєнного двадцятиліття.

Традиції École des Beaux-Arts в архітектурі кінця XIX – першої третини XX ст.

Змістовий модуль 8.

Холодна війна в архітектурі.

Бруталізм і необруталізм.

Криза модернізму: повернення до контексту, історії та міської пам'яті.

Найважливіші архітектурні школи XX ст.

ВСТУП

Метою дисципліни *«Історія архітектури і містобудування»* є формування у здобувачів цілісного уявлення про еволюцію архітектурних форм, принципів проектування та урбаністичних підходів у контексті соціальних, культурних, економічних і технологічних змін від найдавніших часів до сьогодення. Окрема увага приділяється архітектурі XX століття як періоду найінтенсивніших трансформацій, що заклали основу сучасного архітектурного мислення.

Завдання дисципліни:

1. Сформувати розуміння взаємозв'язку архітектури з соціально-політичним, культурним та ідеологічним контекстом кожного історичного періоду;
2. Ознайомити з етапами розвитку будівельної техніки, матеріалів і конструктивних рішень у різні епохи;
3. Дати ґрунтовні знання про містобудівні концепції, типологію архітектурних об'єктів і особливості планувальних структур історичних поселень;
4. Навчити аналізувати архітектурні пам'ятки та комплекси з точки зору функціональної, естетичної та конструктивної доцільності;
5. Забезпечити засвоєння фахової архітектурної термінології і розвиток навичок критичного мислення в історико-архітектурному аналізі.

У підсумку вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен **Знати:** особливості архітектурно-планувальних і містобудівних рішень провідних пам'яток архітектури та їхніх комплексів, поселень і міст різних історичних періодів; професійну архітектурну та мистецтвознавчу термінологію; методи ідентифікації та аналізу історичних об'єктів архітектури, містобудування й образотворчого мистецтва; принципи використання історико-архітектурного знання в сучасному проектуванні, зокрема у реконструктивній, реставраційній та реноваційній практиці; способи виявлення проблем історичного середовища та аргументованого формування проектних рішень. **Уміти:** професійно орієнтуватися в історичних стилях, епохах,

типології архітектурних об'єктів та забудові історичних міст і селищ; застосовувати ключові поняття, терміни, категорії та факти історії архітектури і містобудування в дослідницькій та проектній діяльності; розпізнавати стилістичні особливості та етапи розвитку архітектури різних культур і цивілізацій; узагальнювати знання про архітектурні концепції та ідеї в історичній динаміці; складати тематичні термінологічні словники відповідно до конкретних наукових чи проектних завдань; аналізувати історичні об'єкти архітектури та містобудування, здійснювати їхню мистецтвознавчу й історико-архітектурну атрибуцію; створювати повні, системні описи пам'яток архітектури й образотворчого мистецтва; розрізняти та інтерпретувати найвизначніші твори архітектури, образотворчого мистецтва та їхніх авторів; використовувати історичний досвід для оцінки якості проектних рішень та формування стратегій збереження об'єктів історико-культурної спадщини.

Семінарські заняття відіграють значну роль, оскільки стимулюють регулярне вивчення студентами першоджерел та іншої літератури, а також формують уважне ставлення до лекційного курсу; закріплюють знання, здобуті при прослуховуванні лекції і під час самостійної роботи над літературою; розширюють ерудицію завдяки виступам товаришів і викладача на занятті; допомагають студентам перевірити правильність раніше здобутих знань, виділити в них найважливіше, суттєве; сприяють перетворенню знань на тверді особисті переконання, розвіюють сумніви, які могли виникнути на лекціях і при вивченні літератури, що особливо добре досягається зіткненням думок, дискусіями; прищеплюють навички самостійного мислення, усного виступу з теоретичних питань, привчають вільно оперувати термінологією, основними поняттями і категоріями; дають можливість викладачу систематично контролювати рівень самостійної роботи над першоджерелами, іншим навчальним матеріалом; допомагають вивчити думки, пізнати інтереси студентів, слугують засобом його контролю не тільки за роботою студентів, але й за власною як лектора і керівника семінару, консультанта тощо.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Форми семінарського заняття

Розгорнута бесіда. Вона передбачає підготовку студентів із кожного питання плану заняття з єдиним для всіх переліком рекомендованої обов'язкової та додаткової літератури; виступи студентів (за їхнім бажанням або за викликом викладача).

Обговорення доповідей і презентацій. Доповіді готуються студентами за запропонованою темою. Крім загальних цілей навчального процесу, мета – прищеплення студентам навичок наукової, творчої роботи, самостійності мислення, смаку до пошуку нових ідей і фактів, прикладів.

Семінар-диспут. Семінар-диспут у групі або на потоці має чимало переваг. Диспут як елемент звичайного семінару може бути викликаний викладачем під час роботи або ж заздалегідь планується ним. Полеміка виникає навіть стихійно. Тоді студенти розвивають у собі винахідливість, швидкість розумової реакції і, головне, поглиблюють світогляд.

Семінар-пресконференція. Семінар-пресконференція – один із різновидів доповідей. З усіх пунктів плану семінару викладач доручає студентам (одному або кільком) підготувати стислі доповіді.

Колоквіуми-співбесіди викладача зі студентами зазвичай проводяться для з'ясування знань з тієї чи іншої теми курсу, їх розширення. Нерідко їх організовують у додаткові години для тих, хто не виявив активності на семінарах. Зазвичай колоквіуми проводяться в години семінарських занять.

Коментоване читання, творчі завдання, вправи на самостійність мислення, письмова (контрольна) робота, семінар-колоквіум та інші.

З усіх вищезгаданих форм найчастіше використовувані такі:

1. Обговорення доповідей і проєктів. Доцільно виносити на обговорення не більше 2–3 доповідей тривалістю 12–15 хвилин (при двогодинному семінарі). Іноді, окрім доповідачів, з

ініціативи викладача або ж за бажанням самих студентів призначаються співдоповідачі й опоненти.

2. Розгорнута бесіда дає змогу залучити до обговорення питань найбільшу кількість студентів, зрозуміло, що при використанні всіх засобів їх активізації: постановки добре продуманих, чітко сформульованих додаткових запитань до доповідача і всієї групи, вмілої концентрації уваги студентів на сильних і слабких сторонах виступів студентів, своєчасному акцентуванні інтересу на нових моментах, які розкриваються в процесі роботи тощо. Розгорнута бесіда передбачає також заздалегідь заплановані виступи окремих студентів з деяких додаткових запитань. Але подібні повідомлення – не основа для обговорення, а лише доповнення виступів, які вже відбулися.

Поза заняттями офіційним каналом комунікації з викладачем є електронні листи, тільки у робочі дні. Консультування з викладачем в стінах вишу відбуваються у визначені дні та години.

Форми контролю

- поточний;
- підсумковий модульний;

Оцінювання знань студентів в університеті здійснюється за 100-бальною шкалою, яка переводиться відповідно у національну шкалу («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно») та шкалу європейської кредитно-трансферної системи (ЄКТС –A, B, C, D, E, FX, F).

Поточний контроль проводиться на кожному семінарському занятті, за результатами виконання завдань самостійної роботи. Він передбачає оцінювання теоретичної підготовки здобувачів вищої освіти зі зазначеної теми (зокрема, самостійно опрацьованого матеріалу) під час роботи на семінарських заняттях.

Критерії поточного оцінювання знань студентів

Усний виступ або виконання письмового завдання, тестування	Критерії оцінювання
5	У повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно й аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу. Правильно виконано усі тестові завдання.
4	Достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються окремі неточності та незначні помилки. Правильно виконано більшість тестових завдань.
3	Загалом володіє навчальним матеріалом, викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування й аргументації, без використання необхідної літератури, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. Правильно виконано половину тестових завдань.
2	Не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів і письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності. Правильно виконано меншість тестових завдань.
1	Частково володіє навчальним матеріалом, не в

	змісті викласти зміст більшості питань теми під час усних виступів та письмових відповідей, допускаючи при цьому суттєві помилки. Правильно виконано тільки окремі тестові завдання.
0	Не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє змісту теоретичних питань і практичних завдань. Не виконано жодного тестового завдання.

Доповнення виступу:

2 бали отримують студенти, які глибоко володіють матеріалом, чітко визначили його зміст; зробили глибокий системний аналіз змісту виступу, виявили нові ідеї та положення, які не були розглянуті, але суттєво впливають на зміст доповіді, надали власні аргументи щодо основних положень даної теми.

1 бал отримують студенти, які виклали матеріал з обговорюваної теми, котрий доповнює зміст виступу, поглиблює знання з цієї теми та висловили власну думку.

Суттєві запитання до доповідачів:

2 бали отримують студенти, які своїм запитанням до доповідача суттєво і конструктивно можуть доповнити хід обговорення теми.

1 бал отримують студенти, які у своєму запитанні до доповідача вимагають додаткової інформації з основних проблем теми, яка розглядається.

Експрес-контроль:

2 бали нараховуються студентам, які вільно володіють усім навчальним матеріалом, орієнтуються за темою та аргументовано висловлюють власні думки.

1 бал отримують студенти, які частково володіють матеріалом та можуть окреслити лише деякі проблеми теми.

Підсумковий модульний контроль проводиться з метою визначення стану успішності здобувачів вищої освіти за період теоретичного навчання. Підсумковий модульний контроль знань студентів здійснюється через проведення аудиторних письмових контрольних робіт або комп'ютерного тестування.

**Критерії підсумкового модульного
оцінювання знань студентів**

Письмова контрольна робота або тестування	Критерії оцінювання
25 – 30	Повністю володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно й аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко і всебічно розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу. Правильно виконано усі тестові завдання.
20 – 24	Достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів і письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини і аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно виконано більшість тестових завдань.
15 – 20	Загалом володіє навчальним матеріалом, викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. Правильно виконано половину тестових завдань.
7 – 15	Не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, недостатньо

	розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності. Правильно виконано меншість тестових завдань.
1 – 6	Частково володіє навчальним матеріалом не в змозі викласти зміст більшості питань теми під час усних виступів та письмових відповідей, допускаючи при цьому суттєві помилки. Правильно виконано тільки окремі тестові завдання.
0	Не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань. Не вирішив жодного тестового завдання.

Семестр I Архітектура цивілізацій Стародавнього світу

Змістовий модуль 1

Тема 1.1. Архітектура Месопотамії та Передньої Азії.

План

1. Основні типи споруд (зиккурати, палаци, міські укріплення) та їхня функція.
2. Використання матеріалів і конструктивні особливості архітектури (глина, цегла-сирець, арки, склепіння).
3. Символіка й вплив архітектури Месопотамії на подальший розвиток архітектури регіону.

Компетентності (прогнозовані результати навчання)

Після опрацювання теми здобувач освіти повинен:

знати: особливості розвитку архітектури Месопотамії та Передньої Азії, основні типи архітектурних споруд, характерні будівельні матеріали, конструктивні прийоми та композиційні особливості містобудування перших цивілізацій;

уміти: аналізувати архітектурні особливості споруд Месопотамії, визначати їх функціональне призначення, пояснювати взаємозв'язок природних умов, будівельних технологій і архітектурних форм, оцінювати вплив архітектури Месопотамії на подальший розвиток світового зодчества.

Список використаних джерел

Основна література

1. В. О. Кодін, П. В. Панов. Архітектура та містобудування первісного суспільства, стародавнього і середньовічного Сходу. 2-ге вид., розширене та перероблене: навчальний посібник. Харків: ХНАМГ, 2007, 122 с.: іл.
2. Шубович С. О., Вдовицька О. В. Стародавня архітектура: конспект лекцій з курсу «Історія мистецтв, архітектури і містобудування» (для студ. 1-го курсу денної форми навчання напряму підготовки бакалавр 6.060102

«Архітектура»). Х.: ХНАМГ, 2011. 117 с.

3. Тимофієнко В. І. Нариси всесвітньої історії архітектури: У 4 т. Т. 1, кн. 1. Архітектура Стародавнього світу / за ред. В. І. Єжова; Київ. нац. ун-т буд-ва і архіт. К., 2000. 490 с.

Допоміжна література

1. Гетун Г. В., Віроцький В. М., Плоский В. О.: в 5-ти кн. Кн. 5: Архітектура будівель та споруд. Книга 3: Історія архітектури і містобудування: підручник / За ред. Гетун Г. В. Кам'янець-Подільський: Рута, 2016 р. 713 с.

2. Петрів О.В. Історія архітектури: Підручник. Львів: Магнолія 2006, 209с.

3. Вечерський В. Курс історії архітектури. Київ: Вид-во Інституту проблем сучасного мистецтва, 2006. 300 с.

Інформаційні ресурси

World History Encyclopedia. Mesopotamian Architecture
https://www.worldhistory.org/Mesopotamian_Architecture/

YouTube-канал Smarthistory – Ancient Near East
<https://www.youtube.com/@smarthistory/search?query=Mesopotamia>

Контрольні запитання до III

1. Які основні типи архітектурних споруд були характерні для Месопотамії та Передньої Азії в період давніх царств, і які функції вони виконували?

2. Які будівельні матеріали та конструктивні прийоми використовувалися в архітектурі перших цивілізацій?

3. У чому полягають особливості композиції та архітектурного вирішення зиккуратів, палаців і міських укріплень перших цивілізацій?

4. Який вплив архітектура Месопотамії справила на подальший розвиток архітектури Стародавнього Сходу та світового зодчества?

Тема 1.2. Архітектура Давнього Єгипту.

План

1. Піраміди та гробнична архітектура: еволюція від мастаб до пірамід і «Долини царів».
2. Храм у Карнаку – структура та ідеологія.
3. Скальний храм Рамзеса II в Абу-Сімбелі – символіка та техніка будівництва.

Компетенції (прогнозовані результати навчання)

Після опрацювання теми здобувач освіти повинен:

знати: основні етапи розвитку архітектури Давнього Єгипту, особливості еволюції поховальної та храмової архітектури, конструктивні й композиційні принципи єгипетського зодчества, характерні пам'ятки та їхнє історико-культурне значення;

уміти: аналізувати особливості архітектури Давнього Єгипту, визначати характерні риси пірамід, скельних храмів і храмових комплексів, пояснювати взаємозв'язок між релігійними уявленнями, ідеологією держави та архітектурними формами, оцінювати вплив єгипетської архітектури на розвиток світового зодчества.

Список використаних джерел

Основна література

1. Гетун Г. В., Віроцький В. М., Плоский В. О.: в 5-ти кн. Кн. 5: Архітектура будівель та споруд. Книга 3: Історія архітектури і містобудування: підручник / За ред. Гетун Г. В. Кам'янець-Подільський: Рута, 2016 р. 713 с.
2. Тимофієнко В. І. Нариси всесвітньої історії архітектури: У 4 т. Т. 1, кн. 1. Архітектура Стародавнього світу / за ред. В. І. Єжова; Київ. нац. ун-т буд-ва і архіт. К., 2000. 490 с.
3. В. О. Кодін, П. В. Панов. Архітектура та містобудування первісного суспільства, стародавнього і середньовічного Сходу. 2-ге вид., розшир. та перероб.: Навчальний посібник. Харків: ХНАМГ, 2007, 122 с.: іл.

4. Вечерський В. Курс історії архітектури. Київ: Вид-во Інституту проблем сучасного мистецтва, 2006. 300 с.

Допоміжна література

1. Шубович С. О., Вдовицька О. В. Стародавня архітектура: конспект лекцій з курсу «Історія мистецтв, архітектури і містобудування» (для студ. 1-го курсу денної форми навчання напряму підготовки бакалавр 6.060102 «Архітектура»). Х.: ХНАМГ, 2011. 117 с.

2. A Pattern Language: Towns, Buildings, Construction (Center for Environmental Structure) / [C. Alexander, S. Ishikawa, M. Silvestein та ін.]. – Oxford: Oxford University Press, 1977. – 1171 р.

3. Петрів О.В. Історія архітектури: Підручник. Львів: Магнолія 2006, 209с.

Інформаційні ресурси

World History Encyclopedia – Ancient Egyptian Architecture
https://www.worldhistory.org/Egyptian_Architecture/
Smarthistory – Ancient Egypt
<https://smarthistory.org/ancient-egypt/>

Контрольні запитання до III

1. Якими були основні етапи розвитку поховальної архітектури Давнього Єгипту – від мастаб до пірамід і скельних гробниць?

2. У чому полягають композиційні та символічні особливості храмового комплексу стародавнього Єгипту в Карнаку?

3. Які конструктивні рішення та художні прийоми були використані під час створення храмового комплексу стародавнього Єгипту Абу-Сімбел?

4. Яке значення архітектури Давнього Єгипту для подальшого розвитку світової архітектури?

Тема 1.3. Індія, Китай та Доколумбова Америка: типологія храмів, сакральний простір.

План

1. Храмова архітектура Давньої Індії – особливості індуїстських і буддійських храмів (ступи, печерні храми, дравідійський і нагара-стиль).
2. Рання китайська архітектура – доу-гун, формування пагоди (Пагода Білої коні (I–II ст.), Пагода Дикої гуски (VII ст.))
3. Сакральний простір цивілізацій доколумбової Америки, піраміди та ритуальні центри майя, ацтеків і інків.
4. Порівняння сакрального простору – спільні риси й відмінності в уявленнях про світ, людину й божество в архітектурі цих культур.

Компетенції (прогнозовані результати навчання)

Після опрацювання теми здобувач освіти повинен:

знати: особливості розвитку сакральної архітектури Давньої Індії, Китаю та цивілізацій доколумбової Америки, основні типи культових споруд, конструктивні та композиційні особливості храмових комплексів, а також їхнє релігійне й символічне значення;

уміти: аналізувати архітектурні особливості храмів різних цивілізацій, порівнювати принципи організації сакрального простору, визначати вплив релігійних уявлень і природно-кліматичних умов на формування архітектурних форм, оцінювати внесок цих культур у розвиток світової архітектури.

Список використаних джерел

Основна література

1. Шубович С. О., Вдовицька О. В. Стародавня архітектура: конспект лекцій з курсу «Історія мистецтв, архітектури і містобудування» (для студ. 1-го курсу денної форми навчання напряму підготовки бакалавр 6.060102 «Архітектура»). Х.: ХНАМГ, 2011. 117 с.
2. Гетун Г. В., Віроцький В. М., Плоский В. О.: в 5-ти кн. Кн. 5: Архітектура будівель та споруд. Книга 3: Історія

архітектури і містобудування: підручник / За ред. Гетун Г. В. Кам'янець-Подільський: Рута, 2016 р. 713 с.

3. В. О. Кодін, П. В. Панов. Архітектура та містобудування первісного суспільства, стародавнього і середньовічного Сходу. 2-ге вид., розшир. та перероб.: Навчальний посібник. Харків: ХНАМГ, 2007, 122 с.: іл.

Допоміжна література

1. Петрів О.В. Історія архітектури: Підручник. Львів: Магнолія 2006, 209с.

2. Вечерський В. Курс історії архітектури. Київ: Вид-во Інституту проблем сучасного мистецтва, 2006. 300 с.

Інформаційні ресурси

Smarthistory – Asia, the Americas, and Ancient Civilizations
<https://smarthistory.org/>

World History Encyclopedia
<https://www.worldhistory.org/>

Контрольні запитання до ШІ

1. Які особливості архітектури індуїстських і буддійських храмів Давньої Індії та чим відрізняються стилі нагара і дравіда?

2. Які конструктивні особливості ранньої китайської архітектури та яку роль у її розвитку відіграла система доу-гун і пагода?

3. Якими були характерні риси сакральної архітектури цивілізацій майя, ацтеків та інків?

4. У чому полягають спільні риси та відмінності в організації сакрального простору давньої Індії, давнього Китаю та доколумбової Америки?

Змістовий модуль 2

Тема 2.1. Архітектура Стародавньої Греції.

План

1. Парфенон на Афінському акрополі – архітектурні та ідеологічні особливості.
2. Театр у Епідаврі – просторове рішення та акустика.

Компетенції (прогнозовані результати навчання)

Після опрацювання теми здобувач освіти повинен:

знати: основні етапи розвитку архітектури Стародавньої Греції, особливості храмового та громадського будівництва, принципи ордерної системи, композиційні та конструктивні особливості грецьких архітектурних ансамблів;

уміти: аналізувати архітектурні особливості пам'яток Стародавньої Греції, визначати характерні ознаки доричного, іонічного та коринфського ордерів, пояснювати взаємозв'язок між суспільними, релігійними та естетичними ідеалами давніх греків і архітектурними формами, оцінювати вплив грецької архітектури на розвиток світового зодчества.

Список використаних джерел

Основна література

1. Тимофієнко В. І. Нариси всесвітньої історії архітектури: У 4 т. Т. 1, кн. 1. Архітектура Стародавнього світу / за ред. В. І. Єжова; Київ. нац. ун-т буд-ва і архіт. К., 2000. 490 с.
2. В. О. Кодін, П. В. Панов. Архітектура та містобудування первісного суспільства, стародавнього і середньовічного Сходу. 2-ге вид., розшир. та перероб.: Навчальний посібник. Харків: ХНАМГ, 2007, 122 с.: іл.
3. Шубович С. О., Вдовицька О. В. Стародавня архітектура: конспект лекцій з курсу «Історія мистецтв, архітектури і містобудування» (для студ. 1-го курсу денної форми навчання напряму підготовки бакалавр 6.060102 «Архітектура»). Х.: ХНАМГ, 2011. 117 с.

Допоміжна література

1. Гетун Г. В., Віроцький В. М., Плоский В. О.: в 5-ти кн. Кн. 5: Архітектура будівель та споруд. Книга 3: Історія архітектури і містобудування: підручник / За ред. Гетун Г. В. Кам'янець-Подільський: Рута, 2016 р. 713 с.
2. Петрів О.В. Історія архітектури: Підручник. Львів: Магнолія 2006, 209с.
3. Вечерський В. Курс історії архітектури. Київ: Вид-во Інституту проблем сучасного мистецтва, 2006. 300 с.

Інформаційні ресурси

Smarthistory – Ancient Greece
<https://smarthistory.org/ancient-greece/>
World History Encyclopedia – Ancient Greek Architecture
https://www.worldhistory.org/Greek_Architecture/

Контрольні запитання до III

1. Які особливості архітектурної композиції та ордерної системи втілені в Парфеноні на Афінському акрополі?
1. У чому полягають просторові та конструктивні особливості театру в Епідаврї та які чинники забезпечили його унікальну акустику?
2. Які основні відмінності між доричним, іонічним і коринфським ордерами стародавньої Греції?
3. Який вплив архітектури Стародавньої Греції справив на формування європейської архітектурної традиції?

Тема 2.2. Архітектура Стародавнього Риму.

План

1. Колізей – конструктивні новації та роль у суспільному житті.
2. Римські терми (наприклад, Терми Каракалли) – простір дозвілля й інженерні рішення.

Компетенції (прогнозовані результати навчання)

Після опрацювання теми здобувач освіти повинен:

знати: основні етапи розвитку архітектури Стародавнього Риму, типологію громадських споруд, особливості римських конструктивних систем і будівельних технологій, принципи застосування арок, склепінь, куполів і римського бетону;

уміти: аналізувати просторові, конструктивні та функціональні особливості римських громадських споруд, пояснювати взаємозв'язок архітектури, інженерних досягнень і суспільного життя Риму, визначати новаторські риси римського зодчества та оцінювати його вплив на подальший розвиток європейської архітектури.

Список використаних джерел

Основна література

1. Тимофієнко В. І. Нариси всесвітньої історії архітектури: У 4 т. Т. 1, кн. 1. Архітектура Стародавнього світу / за ред. В. І. Єжова; Київ. нац. ун-т буд-ва і архіт. К., 2000. 490 с.
2. В. О. Кодін, П. В. Панов. Архітектура та містобудування первісного суспільства, стародавнього і середньовічного Сходу. 2-ге вид., розшир. та перероб.: Навчальний посібник. Харків: ХНАМГ, 2007, 122 с.: іл.
3. Гетун Г. В., Віроцький В. М., Плоский В. О.: в 5-ти кн. Кн. 5: Архітектура будівель та споруд. Книга 3: Історія архітектури і містобудування: підручник / За ред. Гетун Г. В. Кам'янець-Подільський: Рута, 2016 р. 713 с.
4. Вечерський В. Курс історії архітектури. Київ: Вид-во Інституту проблем сучасного мистецтва, 2006. 300 с.

Допоміжна література

1. Шубович С. О., Вдовицька О. В. Стародавня архітектура: конспект лекцій з курсу «Історія мистецтв, архітектури і містобудування» (для студ. 1-го курсу денної форми навчання напряму підготовки бакалавр 6.060102 «Архітектура»). Х.: ХНАМГ, 2011. 117 с.

2. A Pattern Language: Towns, Buildings, Construction (Center for Environmental Structure) / [C. Alexander, S. Ishikawa, M. Silvestein та ін.]. – Oxford: Oxford University Press, 1977. – 1171 р.

3. Петрів О.В. Історія архітектури: Підручник. Львів: Магнолія 2006, 209с.

Інформаційні ресурси

Smarthistory – The Colosseum, Rome
<https://smarthistory.org/the-colosseum-rome/>

Smarthistory – Baths of Caracalla
<https://smarthistory.org/baths-of-caracalla/>

Контрольні запитання до III

1. Які конструктивні та інженерні новації були застосовані під час спорудження Колізею в стародавньому Римі?
2. Як архітектурно-просторова організація Колізею відповідала його функціям і ролі в суспільному житті Стародавнього Риму?
3. Які функціональні зони формували структуру римських терм та які інженерні системи забезпечували їх функціонування в давньому Римі?
4. У чому полягає новаторство архітектурно-просторового та конструктивного вирішення Терм Каракалли в Давньому Римі?

Тема 2.3. Ранньохристиянська архітектура

План

1. Базилика Санта Сабіна в Римі – просторове рішення та символіка.
2. Мавзолей Галлії Платидії в Равенні – поєднання архітектури й мозаїчного оздоблення.

Компетенції (прогнозовані результати навчання)

Після опрацювання теми здобувач освіти повинен:

знати: передумови формування ранньохристиянської архітектури, основні типи культових і меморіальних споруд, принципи трансформації римської базилики у християнський храм, особливості архітектури та монументального оздоблення ранньохристиянських пам'яток;

уміти: аналізувати просторову організацію ранньохристиянських споруд, визначати символічне значення їхніх архітектурних форм і декоративних програм, пояснювати взаємозв'язок архітектури, літургії та християнської іконографії, порівнювати базилікальні й центричні типи споруд.

Список використаних джерел

Основна література

1. В. О. Кодін, П. В. Панов. Архітектура та містобудування первісного суспільства, стародавнього і середньовічного Сходу. 2-ге вид., розшир. та перероб.: Навчальний посібник. Харків: ХНАМГ, 2007, 122 с.: іл.
2. Гетун Г. В., Віроцький В. М., Плоский В. О.: в 5-ти кн. Кн. 5: Архітектура будівель та споруд. Книга 3: Історія архітектури і містобудування: підручник / За ред. Гетун Г. В. Кам'янець-Подільський: Рута, 2016 р. 713 с.
3. Вечерський В. Курс історії архітектури. Київ: Вид-во Інституту проблем сучасного мистецтва, 2006. 300 с.
4. Шубович С. О., Вдовицька О. В. Стародавня архітектура: конспект лекцій з курсу «Історія мистецтв, архітектури і містобудування» (для студ. 1-го курсу денної

форми навчання напряму підготовки бакалавр 6.060102 «Архітектура»). Х.: ХНАМГ, 2011. 117 с.

Допоміжна література

1. Петрів О.В. Історія архітектури: Підручник. Львів: Магнолія 2006, 209с.

2. Вечерський В. Курс історії архітектури. Київ: Вид-во Інституту проблем сучасного мистецтва, 2006. 300 с.

Інформаційні ресурси

Smarthistory – Basilica of Santa Sabina, Rome
<https://smarthistory.org/santa-sabina/>

Smarthistory – The Mausoleum of Galla Placidia
<https://smarthistory.org/the-mausoleum-of-galla-placidia/>

Контрольні запитання до III

1. Яким чином антична римська базиліка була пристосована до потреб християнського богослужіння?

2. Які просторові та конструктивні особливості характеризують базиліку ранньохристиянського періоду Санта-Сабіна в Римі?

3. Як архітектура й мозаїчне оздоблення мавзолею Галлії Плаcidії формують єдиний символічний простір?

4. У чому полягають основні відмінності між базилікальними та центричними спорудами ранньохристиянської архітектури?

Тема 2.4. Візантійська архітектура.

План

1. Айя-Софія в Константинополі – архітектурні новації та образ «небесного храму».
2. Формування та поширення хрестовокупольного храму – конструктивні й символічні особливості.
3. Купольна архітектура Балкан та Закавказзя – регіональні відмінності та вплив візантійської традиції.

Компетенції (прогнозовані результати навчання)

Після опрацювання теми здобувач освіти повинен:

знати: основні етапи розвитку візантійської архітектури, особливості купольного храмобудування, конструктивні принципи хрестовокупольної системи, роль парусів, купола та центричного простору, характерні риси архітектури Балкан і Закавказзя та їхній зв'язок із візантійською традицією;

уміти: аналізувати конструктивні та композиційні особливості візантійських храмів, пояснювати взаємозв'язок архітектурних форм із християнською символікою та літургією, порівнювати регіональні особливості розвитку купольної архітектури, оцінювати вплив візантійського зодчества на подальший розвиток архітектури Східної Європи та православного світу.

Список використаних джерел

Основна література

1. В. О. Кодін, П. В. Панов. Архітектура та містобудування первісного суспільства, стародавнього і середньовічного Сходу. 2-ге вид., розшир. та перероб.: Навчальний посібник. Харків: ХНАМГ, 2007, 122 с.: іл.
2. Аалтонен Г. Історія архітектури [пер. з англ. М.Кошкіна]. Х.: Фактор, 2012. 256 с.: іл.
3. Вечерський В. Курс історії архітектури. Київ: Вид-во Інституту проблем сучасного мистецтва, 2006. 300 с.
4. Шубович С. О. Стародавня архітектура: конспект лекцій з курсу «Історія мистецтв, архітектури і містобудування»

(для студентів 1-го курсу денної форми навчання напряму підготовки бакалавр 6.060102 «Архітектура»). Х.: ХНАМГ, 2011. 117 с.

Допоміжна література

1. Гетун Г. В., Віроцький В. М., Плоский В. О.: в 5-ти кн. Кн. 5: Архітектура будівель та споруд. Книга 3: Історія архітектури і містобудування: підручник / За ред. Гетун Г. В. Кам'янець-Подільський: Рута, 2016 р. 713 с.
2. Петрів О.В. Історія архітектури: Підручник. Львів: Магнолія 2006, 209с.

Інформаційні ресурси

Smarthistory – Hagia Sophia, Istanbul
<https://smarthistory.org/hagia-sophia-istanbul/>
World History Encyclopedia – Byzantine Architecture
https://www.worldhistory.org/Byzantine_Architecture/

Контрольні запитання до III

1. Які конструктивні новації були застосовані під час спорудження Айя-Софії в Константинополі та як вони вплинули на формування внутрішнього простору храму?
2. Які конструктивні та символічні особливості характерні для хрестовокупольного типу храму періоду 5-10ст.?
3. Які регіональні особливості купольної архітектури Балкан і Закавказзя сформувалися під впливом візантійської традиції?
4. У чому полягає значення візантійської архітектури для розвитку храмового будівництва Європи та православного світу?

Тема 2.5. Архітектура Середньовічного Сходу: ісламський світ.

План

1. Архітектура ранніх халіфатів – розвиток мечеті в Омейядському та Аббасидському халіфатах (мечеть Омейядів у Дамаску, Велика мечеть у Самаррі).

2. Типологія мечеті – планувальні схеми (гіпостильна, чотирипортальна, центральнокупольна) та їх еволюція в різних регіонах ісламського світу.

3. Палацова та громадська архітектура ісламу – Альгамбра, медресе, караван-сараї як осередки культури й побуту.

4. Декоративно-художнє оформлення – арабеска, каліграфія, мозаїка, кахлі та роль орнаменту в сакральному й світському просторі.

Компетенції (прогнозовані результати навчання)

Після опрацювання теми здобувач освіти повинен:

знати: основні етапи розвитку архітектури середньовічного ісламського світу, типологію культових, палацових і громадських споруд, особливості планувальних схем мечетей, принципи організації ісламського архітектурного простору та характерні риси декоративно-художнього оформлення;

уміти: аналізувати конструктивні, композиційні та функціональні особливості архітектури ісламського світу, порівнювати типи мечетей різних регіонів, пояснювати взаємозв'язок архітектури, релігії та художньої традиції ісламу, оцінювати вплив ісламської архітектури на розвиток світового зодчества.

Список використаних джерел

Основна література

1. В. О. Кодін, П. В. Панов. Архітектура та містобудування первісного суспільства, стародавнього і

середньовічного Сходу. 2-ге вид., розшир. та перероб.: Навчальний посібник. Харків: ХНАМГ, 2007, 122 с.: іл.

2. Аалтонен Г. Історія архітектури [пер. з англ. М.Кошкіна]. Х.: Фактор, 2012. 256 с.: іл.

3. Вечерський В. Курс історії архітектури. Київ: Вид-во Інституту проблем сучасного мистецтва, 2006. 300 с.

4. Шубович С. О. Стародавня архітектура: конспект лекцій з курсу «Історія мистецтв, архітектури і містобудування» (для студентів 1-го курсу денної форми навчання напряму підготовки бакалавр 6.060102 «Архітектура»). Х.: ХНАМГ, 2011. 117 с.

Допоміжна література

1. Аалтонен Г. Історія архітектури [пер. з англ. М. Кошкіна]. Х.: Фактор, 2012. 256 с.: іл.

2. Петрів О.В. Історія архітектури: Підручник. Львів: Магнолія 2006, 209с.

Інформаційні ресурси

Smarthistory – Arts of the Islamic World
<https://smarthistory.org/islamic-art/>

World History Encyclopedia – Islamic Architecture
https://www.worldhistory.org/Islamic_Architecture/

Контрольні запитання до III

1. Які особливості розвитку мечеті простежуються в архітектурі Омейядського та Аббасидського халіфатів на прикладі мечеті Омейядів у Дамаску та Великої мечеті в Самаррі?

2. Які основні планувальні схеми мечетей сформувалися в ісламському світі та чим вони відрізняються між собою?

3. Які функції виконували палаци, медресе та караван-сараї в культурному й суспільному житті перших ісламських держав?

4. Яку роль відіграють орнамент, каліграфія, мозаїка та кахлі у формуванні художнього образу ісламської архітектури?

Семестр II Архітектура від Середньовіччя до 18ст.

Змістовий модуль 3

Тема 3.1. Романіка: архітектура монастирів і замків.

План

1. Романські бургі – структура, функції та приклади (Каркассон, Нюрнберг).
2. Містобудування доби романіки – формування середньовічного міста, укріплення та площі.
3. Замок Гогенштауфенів у Швабії та Марбургський замок – оборонні та житлові функції.

Компетенції (прогнозовані результати навчання)

Після опрацювання теми здобувач освіти повинен:

знати: особливості розвитку романської архітектури та містобудування, принципи формування середньовічних укріплених міст і бургів, типологію монастирських і замкових комплексів, основні елементи фортифікаційних систем та особливості поєднання оборонної, житлової й репрезентативної функцій;

уміти: аналізувати планувальну структуру романських міст і замкових комплексів, визначати характерні елементи середньовічної фортифікації, пояснювати взаємозв'язок оборонних, житлових і громадських функцій, порівнювати принципи формування романських бургів і замків різних регіонів Європи.

Список використаних джерел

Основна література

1. Аалтонен Г. Історія архітектури / пер. з англ. М. Кошкіна. Харків: Фактор, 2012. 256 с.: іл.
2. Вечерський В. В. Курс історії архітектури. Київ: Вид-во Інституту проблем сучасного мистецтва, 2006. 300 с.

3. Шубович С. О. Стародавня архітектура: конспект лекцій з курсу «Історія мистецтв, архітектури і містобудування». Харків: ХНАМГ, 2011. 117 с.

4. Шубович С. О. Архітектура Середньовіччя: конспект лекцій з курсу «Історія мистецтв, архітектури і містобудування». Харків: ХНАМГ.

Допоміжна література

1. Аалтонен Г. Історія архітектури [пер. з англ. М. Кошкіна]. Х.: Фактор, 2012. 256 с.: іл.

2. Петрів О.В. Історія архітектури: Підручник. Львів: Магнолія 2006, 209с.

Інформаційні ресурси

Smarthistory – Introduction to the Romanesque
<https://smarthistory.org/a-beginners-guide-to-romanesque-architecture/>

World History Encyclopedia – Medieval Castle
https://www.worldhistory.org/Medieval_Castle/

Контрольні запитання до III

1. Які планувальні та функціональні особливості були характерними для романських бургів Середньовіччя?

2. Які чинники визначали структуру середньовічного міста та розташування його основних громадських, сакральних і оборонних елементів?

3. Як у романському замку поєднувалися оборонна, житлова та репрезентативна функції?

4. Які особливості фортифікаційної та просторової організації можна простежити на прикладі Каркассона, Нюрнберга, замків Гогенштауфенів і Марбурга?

Тема 3.2. Готика у Франції та Пн Європі.

План

1. Собор у Шартрі – архітектурні особливості та вітражі як «Біблія у склі».
2. Ратуша в Брюгге та міська готика Фландрії – роль громадських будівель у Північній Європі.
3. Цегляна готика Балтійського регіону (Любек, Вісмар, Штральзунд) – характерні риси та приклади

Компетенції (прогнозовані результати навчання)

Після опрацювання теми здобувач освіти повинен:

знати: передумови формування та основні етапи розвитку готичної архітектури Франції й Північної Європи, конструктивні принципи готичного собору, особливості міської громадської архітектури Фландрії та характерні риси цегляної готики Балтійського регіону;

уміти: аналізувати конструктивні, просторові та художньо-образні особливості готичних споруд, пояснювати роль каркасної системи й вітражного оздоблення у формуванні простору собору, порівнювати регіональні варіанти готичної архітектури та визначати вплив соціально-економічного розвитку середньовічних міст на формування громадських будівель.

Список використаних джерел

Основна література

1. Гетун Г. В., Віроцький В. М., Плоский В. О.: в 5-ти кн. Кн. 5: Архітектура будівель та споруд. Книга 3: Історія архітектури і містобудування: підручник / За ред. Гетун Г. В. Кам'янець-Подільський: Рута, 2016 р. 713 с.
2. Вечерський В. Курс історії архітектури. Київ: Вид-во Інституту проблем сучасного мистецтва, 2006. 300 с.

Допоміжна література

1. Аалтонен Г. Історія архітектури [пер. з англ. М. Кошкіна]. Х.: Фактор, 2012. 256 с.: іл.

2. Norberg-Schulz C. Intentions in Architecture / Christian Norberg-Schulz. Cambridge: MIT Press, 1968. 296 p. 47. Norberg-Schulz C. Genius Loci: Towards a Phenomenology of Architecture / Chr. Norberg-Schulz. New York: Rizzoli, 1979. 216 p.

Інформаційні ресурси

Smarthistory – Chartres Cathedral
<https://smarthistory.org/chartres-cathedral/>
UNESCO World Heritage Centre – Hanseatic City of Lübeck
<https://whc.unesco.org/en/list/272/>

Контрольні запитання до III

1. Які конструктивні та просторові принципи визначають архітектуру готичного собору на прикладі собору в Шартрі?
2. Яку роль відігравали вітражі у формуванні художнього образу та символічного простору готичного храму?
3. Як розвиток середньовічних міст Фландрії вплинув на формування нових типів громадських споруд, зокрема ратуш?
4. Які особливості матеріалу, конструкцій і декоративного вирішення характеризують цегляну готику Любека, Вісмара та Штральзунда?

Тема 3.3. Середньовічна архітектура Італії та європейська урбаністика.

План

1. Комунальні площі Італії (П'яцца дель Кампо в Сієні, П'яцца Сан-Марко у Венеції) – організація громадського простору.
2. Середньовічне місто-фортеця – планування, стіни та брами (приклади: Каркассон, Лука).
3. Торгівля і ремесла як фактор формування середньовічного міста – ринки, гільдії, квартали купців.

Компетенції (прогнозовані результати навчання)

Після опрацювання теми здобувач освіти повинен:

знати: особливості розвитку середньовічної архітектури та містобудування Італії й Західної Європи, принципи формування міських площ, вуличної мережі та системи укріплень, основні типи громадських і торговельних споруд, вплив економічних і соціальних процесів на структуру середньовічного міста;

уміти: аналізувати планувальну структуру середньовічних міст і громадських просторів, визначати роль площ, вулиць, укріплень і міських домінант у формуванні міського середовища, пояснювати вплив торгівлі, ремесел та системи міського самоврядування на архітектуру й функціональне зонування міста.

Список використаних джерел

Основна література

1. Гетун Г. В., Віроцький В. М., Плоский В. О.: в 5-ти кн. Кн. 5: Архітектура будівель та споруд. Книга 3: Історія архітектури і містобудування: підручник / За ред. Гетун Г. В. Кам'янець-Подільський: Рута, 2016 р. 713 с.
2. Вечерський В. В. Курс історії архітектури. Київ: Вид-во Інституту проблем сучасного мистецтва, 2006. 300 с.
3. Аалтонен Г. Історія архітектури / пер. з англ. М. Кошкіна. Харків: Фактор, 2012. 256 с.: іл.

4. Шубович С. О. Архітектура Середньовіччя: навчальні матеріали з історії архітектури та містобудування. Харків: ХНАМГ.

5. Крип'якевич І. П. Історія європейської культури. Київ: Либідь, 1994. 656 с.

Допоміжна література

1. Аалтонен Г. Історія архітектури [пер. з англ. М. Кошкіна]. Х.: Фактор, 2012. 256 с.: іл.

2. Вечерський В. Курс історії архітектури. Київ: Вид-во Інституту проблем сучасного мистецтва, 2006. 300 с.

Інформаційні ресурси:

UNESCO World Heritage Centre – Historic Centre of Siena
<https://whc.unesco.org/en/list/717/>

Smarthistory – Siena in the Late Gothic
<https://smarthistory.org/siena-in-the-late-gothic/>

Контрольні запитання до III

1. Які принципи організації громадського простору середньовічного італійського міста можна простежити на прикладі П'яцца дель Кампо та П'яцца Сан-Марко?

2. Яку роль відігравали міські стіни, брами та оборонні споруди у формуванні планувальної структури середньовічного міста?

3. Як торгівля та ремісниче виробництво впливали на функціональне зонування, вуличну мережу й забудову середньовічних міст?

4. Чим відрізнялися принципи формування громадських просторів і міської структури італійських міст від укріплених міст Західної Європи?

Тема 3.4. Архітектура Відродження в Італії.

План

1. Купол собору Санта-Марія дель Фйоре у Флоренції (Брунеллескі) – інженерні новації та символ епохи.
2. Палаццо Медічі-Ріккарді у Флоренції – новий тип міського палацу.

Компетенції (прогнозовані результати навчання)

Після опрацювання теми здобувач освіти повинен:

знати: передумови та основні принципи формування архітектури італійського Відродження, роль античної спадщини й гуманістичного світогляду, особливості композиції та пропорційної побудови ренесансних споруд, інженерні новації Філіппо Брунеллескі та принципи формування нового типу міського палаццо;

уміти: аналізувати композиційні, конструктивні та стилістичні особливості архітектури раннього Відродження, пояснювати застосування античних принципів у новому історичному контексті, визначати новаторські інженерні рішення та простежувати взаємозв'язок архітектури із соціальними й культурними змінами доби.

Список використаних джерел

Основна література

1. Вечерський В. В. Курс історії архітектури. Київ: Вид-во Інституту проблем сучасного мистецтва, 2006. 300 с.
2. Аалтонен Г. Історія архітектури / пер. з англ. М. Кошкіна. Харків: Фактор, 2012. 256 с.: іл.
3. Історія світової культури: навчальний посібник / кер. авт. колективу Л. Т. Левчук. Київ: Либідь, 2000. 368 с. Добре підійде для культурно-історичного контексту Ренесансу, гуманізму та зміни світоглядної парадигми.
4. Історія європейської цивілізації. Ренесанс / за ред. Умберто Еко; пер. з італ. Харків: Фоліо, 2020.

Допоміжна література

1. Аалтонен Г. Історія архітектури [пер. з англ. М. Кошкіна]. Х.: Фактор, 2012. 256 с.: іл.

2. Вечерський В. Курс історії архітектури. Київ: Вид-во Інституту проблем сучасного мистецтва, 2006. 300 с.

Інформаційні ресурси:

Smarthistory – Brunelleschi and the Dome of Florence Cathedral

<https://smarthistory.org/brunelleschi-dome-florence-cathedral/>

Encyclopaedia Britannica – Renaissance Architecture

<https://www.britannica.com/art/Renaissance-architecture>

Контрольні запитання до III

1. Які інженерні та конструктивні новації застосував Філіппо Брунеллескі під час спорудження купола собору Санта-Марія дель Фйоре?

2. Як у творчості Брунеллескі проявилися основні принципи архітектури раннього Відродження?

3. Які композиційні та функціональні особливості Палаццо Медічі-Ріккарді визначили формування нового типу ренесансного міського палацу?

4. Як звернення до античної спадщини та гуманістичний світогляд вплинули на формування архітектури італійського Відродження?

Змістовий модуль 4

Тема 4.1. Бароко та класицизм: протиставлення та взаємовплив у європейській архітектурі 17-18ст.

План

1. Барокова динаміка простору та плафонні розписи – ілюзія нескінченності й театральність сакрального інтер'єру.
2. Класицизм як «архітектура розуму» – ордерна система, симетрія, вплив античності.
3. Академізм XVII–XVIII ст. – роль художніх і архітектурних академій у формуванні канону та протиставленні бароко.

Компетенції (прогнозовані результати навчання)

Після опрацювання теми здобувач освіти повинен:

знати: передумови та основні принципи розвитку бароко і класицизму в європейській архітектурі XVII–XVIII ст., характерні композиційні, просторові й художні прийоми обох напрямів, роль синтезу архітектури та монументального мистецтва в бароко, значення античної спадщини й академічної традиції для становлення класицизму;

уміти: розрізняти та порівнювати архітектурно-художні принципи бароко і класицизму, аналізувати засоби формування динамічного та ілюзорного простору барокового інтер'єру, визначати принципи класичної композиції, пояснювати роль академізму у формуванні архітектурного канону XVII–XVIII ст.

Список використаних джерел

Основна література

1. Вечерський В. В. Курс історії архітектури. Київ: Вид-во Інституту проблем сучасного мистецтва, 2006. 300 с.
2. Аалтонен Г. Історія архітектури / пер. з англ. М. Кошкіна. Харків: Фактор, 2012. 256 с.: іл.
3. Історія європейської цивілізації. Епоха Просвітництва / за ред. Умберто Еко; пер. з італ. Харків: Фоліо.

Корисне для розуміння інтелектуального контексту класицизму, академізму та культури Просвітництва.

4. Історія світової культури: навчальний посібник / кер. авт. колективу Л. Т. Левчук. Київ: Либідь, 2000. 368 с.

Допоміжна література

1. Аалтонен Г. Історія архітектури [пер. з англ. М. Кошкіна]. Х.: Фактор, 2012. 256 с.: іл.

2. Вечерський В. Курс історії архітектури. Київ: Вид-во Інституту проблем сучасного мистецтва, 2006. 300 с.

Інформаційні ресурси:

Smarthistory – Baroque art and architecture
<https://smarthistory.org/17th-century-art/>

The Metropolitan Museum of Art – The Age of the Grand Tour

https://www.metmuseum.org/toah/hd/grtr/hd_grtr.htm

Контрольні запитання до III

1. Якими архітектурними та художніми засобами створювалися динаміка, театральність та ілюзія нескінченності простору в бароковій архітектурі?

2. Які принципи античної архітектури стали основою формування європейського класицизму XVII–XVIII ст.?

3. У чому полягають основні відмінності між бароковим і класицистичним розумінням архітектурної композиції та простору?

4. Яку роль відіграли художні й архітектурні академії у формуванні канонів класицизму та професійної архітектурної освіти?

Тема 4.2. Генії епохи: життя та творчий спадок.

План

1. Франческо Борроміні та радикальна мова бароко – динаміка форм і новаторство простору (Сан-Карло алле Куатро Фонтане, Сант'Іво алла Сапієнца).

2. Карло Райнальдї та перехід від бароко до класицизму в Римі – храми Санта-Аньєзе ін Агоне та Санта-Марія ін Кампїтеллі.

3. Клод Перро і французький класицизм: східний фасад Лувру як маніфест архітектури розуму.

Компетенції (прогнозовані результати навчання)

Після опрацювання теми здобувач освіти повинен:

знати: основні етапи творчості Франческо Борроміні, Карло Райнальдї та Клода Перро, характерні риси їхньої архітектурної мови, принципи формування барокового простору та французького класицизму, значення авторських концепцій цих майстрів для розвитку європейської архітектури XVII ст.;

уміти: аналізувати індивідуальну творчу манеру архітекторів на прикладі знакових споруд, порівнювати принципи барокового й класицистичного формотворення, визначати новаторські просторові та композиційні рішення, пояснювати роль особистості архітектора у формуванні стилістичних трансформацій епохи.

Список використаних джерел

Основна література

1. Вечерський В. В. Курс історії архітектури. Київ: Вид-во Інституту проблем сучасного мистецтва, 2006. 300 с.

2. Аалтонен Г. Історія архітектури / пер. з англ. М. Кошкіна. Харків: Фактор, 2012. 256 с.: іл.

3. Історія європейської цивілізації. Епоха Просвітництва / за ред. Умберто Еко. Харків: Фоліо. — як додаткове джерело для розуміння переходу до раціоналістичної та академічної архітектурної культури.

4. Історія світової культури: навчальний посібник / кер. авт. колективу Л. Т. Левчук. Київ: Либідь, 2000. 368 с.

Допоміжна література

1. Аалтонен Г. Історія архітектури [пер. з англ. М. Кошкіна]. Х.: Фактор, 2012. 256 с.: іл.

2. Вечерський В. Курс історії архітектури. Київ: Вид-во Інституту проблем сучасного мистецтва, 2006. 300 с.

Інформаційні ресурси:

Smarthistory – Borromini, San Carlo alle Quattro Fontane
<https://smarthistory.org/borromini-san-carlo-alle-quattro-fontane/>

The Louvre – From the Palace to the Museum
<https://www.louvre.fr/en/explore/the-palace/from-the-palace-to-the-museum>

Контрольні запитання до III

1. У чому полягає новаторство просторових і геометричних рішень Франческо Борроміні в Сан-Карло алле Куатро Фонтане та Сант'Іво алла Сапієнца?

2. Які особливості творчості Карло Райнальдї демонструють трансформацію принципів римського бароко другої половини XVII ст.?

3. Якими композиційними засобами Клод Перро в східному фасаді Лувру втілює принципи французького класицизму?

4. Як творчість Борроміні, Райнальдї та Перро відображає різні підходи до простору, форми, ордеру та архітектурної композиції XVII ст.?

Тема 4.3. Колоніальна архітектура та архітектура просвітництва.

План

1. Мехіко та Ліма – іспанське містобудування в Латинській Америці (площа майор, кафедральні собори).
2. Бароко в Бразилії – церкви Оуро-Прето й творчість Алейжадіньо.
3. Британська Індія – поєднання європейських форм і місцевих традицій (Калькутта, Мадрас).
4. Французька та британська Африка – форти, адміністративні центри й релігійні споруди (Сен-Луї в Сенегалі, Кейптаун).

Компетенції (прогнозовані результати навчання)

Після опрацювання теми здобувач освіти повинен:

знати: основні принципи колоніальної архітектури та містобудування XVII–XVIII ст., особливості перенесення європейських містобудівних моделей і архітектурних стилів до Латинської Америки, Азії та Африки, характер взаємодії європейських і місцевих будівельних традицій, вплив політичних, економічних і культурних процесів доби Просвітництва на формування колоніальних міст;

уміти: аналізувати планувальні та стилістичні особливості колоніальних міст і споруд, визначати європейські та автохтонні складові їхньої архітектури, порівнювати моделі колоніального містобудування різних імперій та критично оцінювати архітектуру як інструмент репрезентації влади й культурної взаємодії.

Список використаних джерел

Основна література

1. Вечерський В. В. Курс історії архітектури. Київ: Вид-во Інституту проблем сучасного мистецтва, 2006. 300 с.
2. Аалтонен Г. Історія архітектури / пер. з англ. М. Кошкіна. Харків: Фактор, 2012. 256 с.: іл.

3. Історія європейської цивілізації. Епоха Просвітництва / за ред. Умберто Еко. Харків: Фоліо. — для розуміння загального інтелектуального, політичного та культурного контексту XVIII ст.

4. Історія світової культури: навчальний посібник / кер. авт. колективу Л. Т. Левчук. Київ: Либідь, 2000. 368 с.

Допоміжна література

1. Аалтонен Г. Історія архітектури [пер. з англ. М. Кошкіна]. Х.: Фактор, 2012. 256 с.: іл.

2. Вечерський В. Курс історії архітектури. Київ: Вид-во Інституту проблем сучасного мистецтва, 2006. 300 с.

Інформаційні ресурси:

Smarthistory – The Viceroyalty of New Spain
<https://smarthistory.org/reframing-art-history/the-viceroyalty-of-new-spain/>

UNESCO World Heritage Centre – Historic Town of Ouro Preto
<https://whc.unesco.org/en/list/124/>

Контрольні запитання до III

1. Які принципи іспанського колоніального містобудування визначили планувальну структуру Мехіко та Ліми?

2. У чому полягає своєрідність бразильського бароко та яке значення мала творчість Алейжадіньо для формування його архітектурної мови?

3. Як у колоніальній архітектурі Британської Індії взаємодіяли європейські архітектурні принципи, місцеві традиції та природно-кліматичні умови?

4. Яку роль відігравали фортифікаційні, адміністративні та сакральні споруди у формуванні колоніальних міст Африки?

Тема 4.4. Архітектура Сходу: Китай та Японія.

План

1. Заборонене місто в Пекіні (15 ст.) – імператорський палац як відображення космології та влади.
2. Буддійська архітектура Китаю та Японії – розвиток пагод і монастирських комплексів.
3. Японські замки епохи Сьогунату (16–17 ст.) – оборонна й резиденційна архітектура (Хімедзі, Нідзьо).

Компетенції (прогнозовані результати навчання)

Після опрацювання теми здобувач освіти повинен:

знати: особливості розвитку архітектури Китаю та Японії XV–XVII ст., принципи організації імператорських палацових і буддійських монастирських комплексів, характерні риси традиційних дерев'яних конструктивних систем, типологію пагод і японських замків, взаємозв'язок архітектури з релігійними, космологічними та політичними уявленнями;

уміти: аналізувати композиційні, конструктивні та символічні особливості китайської й японської архітектури, визначати принципи організації ансамблів та ієрархії простору, порівнювати китайські й японські традиції храмового будівництва, пояснювати поєднання оборонної, репрезентативної та житлової функцій у японських замках.

Список використаних джерел

Основна література

1. Кодін В. О., Панов П. В. Архітектура та містобудування первісного суспільства, стародавнього і середньовічного Сходу. 2-ге вид., розшир. та перероб. Харків: ХНАМГ, 2007. 122 с.: іл.
2. Аалтонен Г. Історія архітектури / пер. з англ. М. Кошкіна. Харків: Фактор, 2012. 256 с.: іл.
3. Вечерський В. В. Курс історії архітектури. Київ: Вид-во Інституту проблем сучасного мистецтва, 2006. 300 с.
4. Історія світової культури: навчальний посібник / кер. авт. колективу Л. Т. Левчук. Київ: Либідь, 2000. 368 с.

Допоміжна література

1. Аалтонен Г. Історія архітектури [пер. з англ. М. Кошкіна]. Х.: Фактор, 2012. 256 с.: іл.
2. Вечерський В. Курс історії архітектури. Київ: Вид-во Інституту проблем сучасного мистецтва, 2006. 300 с.

Інформаційні ресурси:

UNESCO World Heritage Centre – Imperial Palaces of the Ming and Qing Dynasties in Beijing and Shenyang
<https://whc.unesco.org/en/list/439/>
UNESCO World Heritage Centre – Himeji-jo
<https://whc.unesco.org/en/list/661/>

Контрольні запитання до III

1. Як планувальна структура та архітектура Забороненого міста відображають традиційні китайські уявлення про космічний порядок та імператорську владу?
2. Які особливості формування й розвитку буддійських храмових комплексів і пагод у Китаї та Японії?
3. Які конструктивні та планувальні принципи характерні для традиційної дерев'яної архітектури Китаю та Японії?
4. Як у замках Хімедзі та Нідзьо поєднуються оборонна, резиденційна й репрезентативна функції?

Семестр III Архітектурні особливості 19- поч.20ст.

Змістовий модуль 5

Тема 5.1. Еклектика, неостилі, історизм.

План

1. Неоготика XIX ст. – від романтизму до символу національної ідентичності (Кельнський собор, Вестмінстерський палац).
2. Неоренесанс і необароко – міська репрезентативна архітектура (оперні театри, музеї, ратуші).
3. Неовізантійський і неороманський стилі – культова архітектура та пошук «національних витоків».

Компетенції (прогнозовані результати навчання)

Після опрацювання теми здобувач освіти повинен:

знати: передумови виникнення та принципи розвитку історизму й еклектики в архітектурі XIX ст., характерні риси основних неостилів — неоготики, неоренесансу, необароко, неороманського та неовізантійського напрямів, причини звернення до історичної архітектурної спадщини та її роль у формуванні національної ідентичності;

уміти: розпізнавати та порівнювати основні неостилі XIX ст., аналізувати принципи інтерпретації історичних прототипів у нових функціональних і конструктивних умовах, пояснювати зв'язок між вибором стилістики, функцією споруди та її репрезентативним значенням, визначати роль історизму у формуванні архітектурного образу європейського міста XIX ст.

Список використаних джерел

Основна література

1. Вечерський В. В. Курс історії архітектури. Київ: Вид-во Інституту проблем сучасного мистецтва, 2006. 300 с.

2. Аалтонен Г. Історія архітектури / пер. з англ. М. Кошкіна. Харків: Фактор, 2012. 256 с.: іл.

3. Історія світової культури: навчальний посібник / кер. авт. колективу Л. Т. Левчук. Київ: Либідь, 2000. 368 с.

4. Історія європейської цивілізації. Довге ХІХ століття / за ред. Умберто Еко. Харків: Фоліо. — особливо корисна для розуміння історизму, романтизму, національних рухів та культурного контексту архітектури ХІХ ст.

Допоміжна література

1. Аалтонен Г. Історія архітектури [пер. з англ. М. Кошкіна]. Х.: Фактор, 2012. 256 с.: іл.

2. Вечерський В. Курс історії архітектури. Київ: Вид-во Інституту проблем сучасного мистецтва, 2006. 300 с.

Інформаційні ресурси:

Smarthistory – Charles Barry and A.W.N. Pugin, Palace of Westminster (Houses of Parliament)
<https://smarthistory.org/palace-of-westminster-houses-of-parliament/>

Victoria and Albert Museum – Gothic Revival
<https://www.vam.ac.uk/articles/gothic-revival>

Контрольні запитання до ІІІ

1. Які суспільні та культурні чинники спричинили поширення історизму й неостилів у європейській архітектурі ХІХ ст.?

2. Як неоготика перетворилася з романтичного захоплення Середньовіччям на засіб репрезентації національної ідентичності?

3. Чому неоренесанс і необароко набули особливого поширення в архітектурі громадських та репрезентативних споруд ХІХ ст.?

4. Які історичні джерела та ідейні концепції визначали розвиток неовізантійської й неороманської культової архітектури?

Тема 5.2. Урбаністика індустріальної доби: Лондон, Париж, Відень.

План

1. Історизм у містобудуванні – еkleктичні ансамблі й «стилізація під минуле» (Відень – Рінгштрассе, Париж – реконструкція Османа).

2. Житлова забудова індустріальної доби – від робітничих бараків і ґенементів до доходних будинків і перших соціальних проєктів.

3. Громадські простори індустріального міста – парки, виставкові комплекси та нові типи споруд (Кришталевий палац у Лондоні, міські парки Парижа та Відня).

Компетенції (прогнозовані результати навчання)

Після опрацювання теми здобувач освіти повинен:

знати: передумови та основні напрями трансформації європейських міст у добу індустріалізації, принципи реконструкції Парижа, розвитку Рінгштрассе у Відні та модернізації Лондона, типологію житлової забудови ХІХ ст., роль нових будівельних технологій і громадських просторів у формуванні індустріального міста;

уміти: аналізувати містобудівні перетворення європейських столиць ХІХ ст., визначати взаємозв'язок між індустріалізацією, демографічним зростанням і змінами міської структури, порівнювати моделі розвитку Лондона, Парижа та Відня, оцінювати соціальні наслідки індустріальної урбанізації та значення нових типів громадських просторів і споруд.

Список використаних джерел

Основна література

1. Вечерський В. В. Курс історії архітектури. Київ: Вид-во Інституту проблем сучасного мистецтва, 2006. 300 с.
2. Аалтонен Г. Історія архітектури / пер. з англ. М. Кошкіна. Харків: Фактор, 2012. 256 с.: іл.
3. Історія світової культури: навчальний посібник / кер. авт. колективу Л. Т. Левчук. Київ: Либідь, 2000. 368 с.

4. Історія європейської цивілізації. Довге XIX століття / за ред. Умберто Еко. Харків: Фоліо. — особливо корисна для розуміння історизму, романтизму, національних рухів та культурного контексту архітектури XIX ст.

Допоміжна література

1. Аалтонен Г. Історія архітектури [пер. з англ. М. Кошкіна]. Х.: Фактор, 2012. 256 с.: іл.

2. Вечерський В. Курс історії архітектури. Київ: Вид-во Інституту проблем сучасного мистецтва, 2006. 300 с.

Інформаційні ресурси:

Smarthistory – Haussmann the Demolisher and the Creation of Modern Paris
<https://smarthistory.org/haussmann-the-demolisher-and-the-creation-of-modern-paris/>

Encyclopaedia Britannica – Crystal Palace
<https://www.britannica.com/topic/Crystal-Palace-building-London>

Контрольні запитання до III

1. Які містобудівні принципи лежали в основі реконструкції Парижа бароном Османом та формування віденської Рінгштрассе?

2. Як індустріалізація й стрімке зростання міського населення вплинули на типологію житла та соціальну структуру європейського міста XIX ст.?

3. Яку роль відігравали парки, бульвари та інші громадські простори в модернізації індустріального міста XIX ст.?

4. Чому Кришталевий палац у Лондоні став знаковою спорудою індустріальної доби та які нові принципи архітектури він продемонстрував?

Тема 5.3. Інженерна архітектура: залізо, скло, техніка.

План

1. Нові матеріали й конструкції XIX ст. – використання заліза та скла, поява великих інженерних споруд.

2. Формування нових типів будівель – вокзали, мости, виставкові павільйони як символи індустріальної доби

Компетенції (прогнозовані результати навчання)

Після опрацювання теми здобувач освіти повинен:

знати: передумови розвитку інженерної архітектури XIX ст., властивості та можливості нових будівельних матеріалів — чавуну, заліза, сталі й скла, принципи каркасних і великопрогонових конструкцій, особливості формування нових типів споруд індустріальної доби;

уміти: аналізувати взаємозв'язок між розвитком техніки, новими матеріалами та архітектурною формою, визначати конструктивні новації інженерних споруд XIX ст., характеризувати типологічні особливості вокзалів, мостів і виставкових павільйонів, оцінювати значення інженерної архітектури для становлення модерної архітектури XX ст.

Список використаних джерел

Основна література

1. Вечерський В. В. Курс історії архітектури. Київ: Вид-во Інституту проблем сучасного мистецтва, 2006. 300 с.

2. Аалтонен Г. Історія архітектури / пер. з англ. М. Кошкіна. Харків: Фактор, 2012. 256 с.: іл.

3. Історія світової культури: навчальний посібник / кер. авт. колективу Л. Т. Левчук. Київ: Либідь, 2000. 368 с.

4. Історія європейської цивілізації. Довге XIX століття / за ред. Умберто Еко. Харків: Фоліо. — особливо корисна для розуміння історизму, романтизму, національних рухів та культурного контексту архітектури XIX ст.

Допоміжна література

1. Аалтонен Г. Історія архітектури [пер. з англ. М. Кошкіна]. Х.: Фактор, 2012. 256 с.: іл.

2. Вечерський В. Курс історії архітектури. Київ: Вид-во Інституту проблем сучасного мистецтва, 2006. 300 с.

Інформаційні ресурси:

Smarthistory – Joseph Paxton, Crystal Palace
<https://smarthistory.org/paxton-crystal-palace/>

Encyclopaedia Britannica – Eiffel Tower
<https://www.britannica.com/topic/Eiffel-Tower-Paris-France>

Контрольні запитання до III

1. Які технологічні передумови сприяли поширенню заліза, сталі та скла в архітектурі XIX ст.?

2. Які нові конструктивні й просторові можливості відкрило застосування металевого каркаса та великопрогонових конструкцій XIX-XX ст.?

3. Як розвиток залізниць та індустріального виробництва вплинув на появу нових типів громадських та інженерних споруд?

4. Чому інженерні споруди XIX ст. вважають одним із ключових джерел формування принципів модерністської архітектури XX ст.?

Тема 5.4. Модерн / Арт-нуво в Європі.

План

1. Віктор Орта і брюссельський модерн – «Будинок Тасселя» та інтер'єри як синтез мистецтв.
2. Густав Клімт і Отто Вагнер у Відні – архітектура та декоративне мистецтво від «Сецесії» до міських проєктів.
3. Гектор Гімар у Парижі – станції паризького метро як символ французького арт-нуво.

Компетенції (прогнозовані результати навчання)

Після опрацювання теми здобувач освіти повинен:

знати: передумови виникнення та основні регіональні напрями модерну (арт-нуво) в європейській архітектурі кінця XIX – початку XX ст., характерні принципи формотворення, роль нових матеріалів і конструкцій, концепцію синтезу мистецтв, особливості творчості Віктора Орта, Отто Вагнера та Гектора Гімара;

уміти: розпізнавати та порівнювати регіональні варіанти модерну, аналізувати взаємозв'язок конструкції, декору та функції, визначати роль орнаменту й природних мотивів у формуванні архітектурного образу, пояснювати поступовий перехід від декоративності арт-нуво до раціоналістичних принципів архітектури XX ст.

Список використаних джерел

Основна література

1. Вечерський В. В. Курс історії архітектури. Київ: Вид-во Інституту проблем сучасного мистецтва, 2006. 300 с.
2. Аалтонен Г. Історія архітектури / пер. з англ. М. Кошкіна. Харків: Фактор, 2012. 256 с.: іл.
3. Історія світової культури: навчальний посібник / кер. авт. колективу Л. Т. Левчук. Київ: Либідь, 2000. 368 с.
4. Історія європейської цивілізації. Довге XIX століття / за ред. Умберто Еко. Харків: Фоліо. — особливо корисна для розуміння історизму, романтизму, національних рухів та культурного контексту архітектури XIX ст.

Допоміжна література

1. Аалтонен Г. Історія архітектури [пер. з англ. М. Кошкіна]. Х.: Фактор, 2012. 256 с.: іл.
2. Вечерський В. Курс історії архітектури. Київ: Вид-во Інституту проблем сучасного мистецтва, 2006. 300 с.

Інформаційні ресурси:

Smarthistory – Victor Horta, Tassel House
<https://smarthistory.org/victor-horta-tassel-house/>
The Metropolitan Museum of Art – Art Nouveau
https://www.metmuseum.org/toah/hd/artn/hd_artn.htm

Контрольні запитання до III

1. Які принципи організації простору та синтезу мистецтв реалізовані Віктором Орта в Будинку Тасселя?
2. Чим віденська Сецесія відрізнялася від бельгійського та французького арт-нуво і яку роль у її розвитку відіграли Отто Вагнер та Густав Клімт?
3. Як Гектор Гімар сформував упізнавану архітектурно-художню мову входів до паризького метро?
4. Які риси європейського модерну стали передумовою переходу від історизму XIX ст. до модерністської архітектури XX ст.?

Змістовий модуль 6

Тема 6.1. Американська архітектура XIX століття.

План

1. Житлова архітектура XIX ст. – вікторіанські будинки й «brownstones» як тип міського середовища.
2. Будинок Опери в Нью-Йорку та інші громадські споруди – неостилі в архітектурі США.
3. Бруклінський міст (Джон і Вашингтон Роблінги, 1883) – інженерний символ американського прогресу.

Компетенції (прогнозовані результати навчання)

Після опрацювання теми здобувач освіти повинен:

знати: основні напрями розвитку американської архітектури XIX ст., особливості житлової та громадської забудови, характерні риси вікторіанської архітектури й історизму, типологію міського житла *brownstone*, вплив індустріалізації та інженерного прогресу на архітектуру і містобудування США;

уміти: аналізувати типологічні та стилістичні особливості американської архітектури XIX ст., визначати вплив європейських неостилів та специфіку їх американської інтерпретації, пояснювати взаємозв'язок між технологічними інноваціями й архітектурною формою, оцінювати роль інженерних споруд у формуванні образу модерного американського міста.

Список використаних джерел

Основна література

1. Вечерський В. В. Курс історії архітектури. Київ: Вид-во Інституту проблем сучасного мистецтва, 2006. 300 с.
2. Аалтонен Г. Історія архітектури / пер. з англ. М. Кошкіна. Харків: Фактор, 2012. 256 с.: іл.
3. Історія світової культури: навчальний посібник / кер. авт. колективу Л. Т. Левчук. Київ: Либідь, 2000. 368 с.

4. Історія європейської цивілізації. Довге XIX століття / за ред. Умберто Еко. Харків: Фоліо. — особливо корисна для розуміння історизму, романтизму, національних рухів та культурного контексту архітектури XIX ст.

Допоміжна література

1. Аалтонен Г. Історія архітектури [пер. з англ. М. Кошкіна]. Х.: Фактор, 2012. 256 с.: іл.

2. Вечерський В. Курс історії архітектури. Київ: Вид-во Інституту проблем сучасного мистецтва, 2006. 300 с.

Інформаційні ресурси:

National Park Service – Architecture and Building
<https://www.nps.gov/subjects/architecture/index.htm>
Encyclopaedia Britannica – Brooklyn Bridge
<https://www.britannica.com/topic/Brooklyn-Bridge>

Контрольні запитання до III

1. Які типи міського житла сформувалися в американських містах XIX ст. та які особливості характеризують *brownstone* і вікторіанський житловий будинок?

2. Як європейські історичні стилі були інтерпретовані в громадській архітектурі США XIX ст.?

3. Які конструктивні та інженерні новації були реалізовані Джоном і Вашингтоном Роблінгами під час спорудження Бруклінського мосту?

4. Як індустріалізація, зростання міст і технічний прогрес вплинули на формування американської архітектури другої половини XIX ст.?

Тема 6.2. Хмарочоси, корпоративна естетика.

План

1. Чиказька школа – народження хмарочоса, сталеві каркаси та скляні фасади.
2. Нью-Йорк перша третина ХХст.– хмарочоси як символ корпоративної влади (Вулворт-білдінг, Крайслер-білдінг, Емпайр-стейт-білдінг).
3. Корпоративна архітектура першої половини ХХ ст. – роль банків, страхових компаній і бірж у формуванні нових типів будівель.

Компетенції (прогнозовані результати навчання)

Після опрацювання теми здобувач освіти повинен:

знати: передумови виникнення та основні етапи розвитку висотного будівництва в США, конструктивні й технологічні новації Чиказької школи, роль сталевих каркасів, ліфта та нових систем огорожувальних конструкцій, особливості формування силуету Нью-Йорка 1920–1930-х рр., взаємозв'язок архітектури хмарочоса з корпоративною культурою та економічним розвитком;

уміти: аналізувати конструктивні, функціональні та композиційні принципи ранніх хмарочосів, розрізняти етапи розвитку американського висотного будівництва, пояснювати взаємозв'язок між технологічними інноваціями та архітектурною формою, оцінювати роль корпоративної архітектури у формуванні образу американського мегаполіса першої половини ХХ ст.

Список використаних джерел

Основна література

1. Вечерський В. В. Курс історії архітектури. Київ: Вид-во Інституту проблем сучасного мистецтва, 2006. 300 с.
2. Аалтонен Г. Історія архітектури / пер. з англ. М. Кошкіна. Харків: Фактор, 2012. 256 с.: іл.
3. Історія світової культури: навчальний посібник / кер. авт. колективу Л. Т. Левчук. Київ: Либідь, 2000. 368 с..

4. Фремington К. Сучасна архітектура: критична історія.

Допоміжна література

1. Аалтонен Г. Історія архітектури [пер. з англ. М. Кошкіна]. Х.: Фактор, 2012. 256 с.: іл.
2. Вечерський В. Курс історії архітектури. Київ: Вид-во Інституту проблем сучасного мистецтва, 2006. 300 с.

Інформаційні ресурси:

Smarthistory – The rise of the skyscraper
<https://smarthistory.org/the-rise-of-the-skyscraper/>
Encyclopaedia Britannica – Skyscraper
<https://www.britannica.com/technology/skyscraper>

Контрольні запитання до III

1. Які технологічні та конструктивні новації зробили можливим виникнення хмарочоса наприкінці XIX ст. та яку роль у цьому процесі відіграла Чиказька школа?
2. Як змінилася архітектурна мова американського хмарочоса від ранніх споруд Чикаго до висотної забудови Нью-Йорка 1920–1930-х рр.?
3. Які композиційні та стилістичні особливості Вулворт-білдинг, Крайслер-білдинг та Емпайр-стейт-білдинг відображають різні етапи розвитку американської висотної архітектури?
4. Як корпоративний капітал і діяльність банків, страхових компаній та великих корпорацій вплинули на архітектуру й міський силует американських мегаполісів пер. пол. XXст.?

Тема 6.3. Соціальні утопії та індустріальне місто XIX ст.

План

1. Витоки соціального утопізму XIX ст. – індустріалізація, урбанізація
2. Ебенізер Говард і концепція «міста-саду» – утопія гармонії природи й міста.
3. Тоні Гарньє та «Індустріальне місто» – проєкт як візія соціально орієнтованої урбаністики.

Компетенції (прогнозовані результати навчання)

Після опрацювання теми здобувач освіти повинен:

знати: соціально-економічні та містобудівні передумови виникнення утопічних концепцій XIX – початку XX ст., вплив індустріалізації та урбанізації на пошук нових моделей міста, основні принципи концепції «міста-саду» Ебенізера Говарда та «Індустріального міста» Тоні Гарньє;

уміти: аналізувати соціальні та просторові принципи утопічних містобудівних концепцій, порівнювати моделі Говарда і Гарньє, пояснювати взаємозв'язок між соціальною реформою та організацією міського простору, визначати вплив цих концепцій на розвиток модерністської урбаністики та містобудування XX ст.

Список використаних джерел

Основна література

1. Вечерський В. В. Курс історії архітектури. Київ: Вид-во Інституту проблем сучасного мистецтва, 2006. 300 с.
2. Аалтонен Г. Історія архітектури / пер. з англ. М. Кошкіна. Харків: Фактор, 2012. 256 с.: іл.
3. Історія світової культури: навчальний посібник / кер. авт. колективу Л. Т. Левчук. Київ: Либідь, 2000. 368 с..
4. Фремpton К. Сучасна архітектура: критична історія.

Допоміжна література

1. Аалтонен Г. Історія архітектури [пер. з англ. М. Кошкіна]. Х.: Фактор, 2012. 256 с.: іл.

2. Вечерський В. Курс історії архітектури. Київ: Вид-во Інституту проблем сучасного мистецтва, 2006. 300 с.

Інформаційні ресурси:

The Garden City Movement – Encyclopaedia Britannica
<https://www.britannica.com/topic/garden-city-urban-planning>

The Architectural Review – Tony Garnier's Cité Industrielle
<https://www.architectural-review.com/essays/reputations/tony-garnier-1869-1948>

Контрольні запитання до III

1. Які соціальні, економічні та містобудівні проблеми індустріального міста спричинили появу утопічних концепцій XIX ст.?

2. Які основні принципи організації «міста-саду» запропонував Ебенізер Говард і як у цій концепції вирішувалося співвідношення міста та природи?

3. Які функціонально-планувальні принципи були закладені Тоні Гарньє в проєкті *Cité Industrielle*?

4. Як концепції Говарда та Гарньє вплинули на функціональне зонування, житлове будівництво та містобудівні теорії XX ст.?

Тема 6.4. Становлення архітектурної освіти.

План

1. École des Beaux-Arts у Парижі – формування академічної системи архітектурної освіти в Європі.
2. Політехнічні школи XIX ст. у Німеччині та Австрії – поєднання архітектури й інженерних дисциплін.
3. Архітектурна освіта в Англії XIX ст. – професійні товариства, приватні школи та роль Королівського інституту британських архітекторів (RIBA).

Компетенції (прогнозовані результати навчання)

Після опрацювання теми здобувач освіти повинен:

знати: передумови становлення професійної архітектурної освіти у XVIII–XIX ст., принципи академічної системи École des Beaux-Arts, особливості підготовки архітекторів у політехнічних школах Німеччини та Австрії, специфіку британської моделі професійної освіти та роль архітектурних товариств у процесі інституціоналізації професії;

уміти: порівнювати основні європейські моделі архітектурної освіти XIX ст., аналізувати співвідношення художньо-композиційної та інженерно-технічної складових підготовки архітектора, пояснювати вплив освітніх інституцій на формування професійних стандартів та визначати значення академічної традиції для подальшого розвитку архітектурної освіти XX ст.

Список використаних джерел

Основна література

1. Вечерський В. В. Курс історії архітектури. Київ: Вид-во Інституту проблем сучасного мистецтва, 2006. 300 с.
2. Аалтонен Г. Історія архітектури / пер. з англ. М. Кошкіна. Харків: Фактор, 2012. 256 с.: іл.
3. Історія світової культури: навчальний посібник / кер. авт. колективу Л. Т. Левчук. Київ: Либідь, 2000. 368 с..
4. Фремpton К. Сучасна архітектура: критична історія.

Допоміжна література

1. Аалтонен Г. Історія архітектури [пер. з англ. М. Кошкіна]. Х.: Фактор, 2012. 256 с.: іл.
2. Вечерський В. Курс історії архітектури. Київ: Вид-во Інституту проблем сучасного мистецтва, 2006. 300 с.

Інформаційні ресурси:

Encyclopaedia Britannica – École des Beaux-Arts
<https://www.britannica.com/topic/Ecole-des-Beaux-Arts>
RIBA – About the Royal Institute of British Architects
<https://www.architecture.com/about>

Контрольні запитання до III

1. Які принципи лежали в основі системи архітектурної освіти École des Beaux-Arts та як вона вплинула на професійну підготовку архітекторів у Європі й США?
2. Чим модель підготовки архітекторів у політехнічних школах Німеччини та Австрії відрізнялася від французької академічної системи?
3. Як поєднання архітектурного проєктування, будівельних конструкцій та інженерних дисциплін змінило професійну модель архітектора XIX ст.?
4. Яку роль відіграли RIBA та інші професійні організації у становленні архітектурної освіти й регулюванні професії архітектора у Великій Британії?

Семестр IV Архітектура 20ст.

Змістовий модуль 7

Тема 7.1. Перша світова війна і народження нової архітектури.

План

1. Вплив Першої світової війни на руйнування й реконструкцію міст Європи (Реймс, Іпр, Верден).
2. Нові матеріали та технології у військовому будівництві – бетон, збірні конструкції, фортифікації.
3. Формування модерністичних ідей після війни – Баухаус у Німеччині та пошук «нової архітектури»

Компетенції (прогнозовані результати навчання)

Після опрацювання теми здобувач освіти повинен:

знати: вплив Першої світової війни на архітектуру та містобудування Європи, масштаби руйнування й основні підходи до повоєнної реконструкції міст, роль нових матеріалів і технологій у військовому та цивільному будівництві, соціальні й культурні передумови формування модерністської архітектури та виникнення Баухаусу;

уміти: аналізувати взаємозв'язок між соціально-політичними потрясіннями та зміною архітектурної парадигми, порівнювати підходи до реконструкції історичних міст після війни, визначати вплив нових технологій на архітектурне формотворення, пояснювати причини відмови авангарду від історизму та переходу до принципів «нової архітектури».

Список використаних джерел

Основна література

1. Вечерський В. В. Курс історії архітектури. Київ: Вид-во Інституту проблем сучасного мистецтва, 2006. 300 с.
2. Аалтонен Г. Історія архітектури / пер. з англ. М. Кошкіна. Харків: Фактор, 2012. 256 с.: іл.

3. Історія світової культури: навчальний посібник / кер. авт. колективу Л. Т. Левчук. Київ: Либідь, 2000. 368 с.

4. Історія європейської цивілізації. Довге ХІХ століття / за ред. Умберто Еко. Харків: Фоліо.

Допоміжна література

1. Аалтонен Г. Історія архітектури [пер. з англ. М. Кошкіна]. Х.: Фактор, 2012. 256 с.: іл.

2. Вечерський В. Курс історії архітектури. Київ: Вид-во Інституту проблем сучасного мистецтва, 2006. 300 с.

Інформаційні ресурси:

Bauhaus-Archiv – The Bauhaus
https://www.bauhaus.de/en/das_bauhaus/
UNESCO – Bauhaus and its Sites in Weimar, Dessau and Bernau
<https://whc.unesco.org/en/list/729/>

Контрольні запитання до III

1. Якими були основні наслідки Першої світової війни для архітектурної спадщини та міст Європи і які підходи застосовували під час їх повоєнної реконструкції?

2. Як розвиток залізобетону, збірних конструкцій та військових інженерних технологій вплинув на подальший розвиток цивільної архітектури?

3. Які соціальні, економічні та культурні зміни після Першої світової війни сприяли відмові від історизму й пошуку нової архітектурної мови?

4. Які принципи Баухаусу відображали нове розуміння функції, конструкції, технології та ролі архітектора в суспільстві?

Тема 7.2. Соціальні зміни 1920х років і задачі архітектури.

План

1. Житловий комплекс «Карл-Маркс-Хоф» у Відні (1927–1930) – символ соціального житла 1920-х.
2. Архітектура нових типів громадських будівель – будинки культури, школи, робітничі клуби як відображення нових соціальних потреб.

Компетенції (прогнозовані результати навчання)

Після опрацювання теми здобувач освіти повинен:

знати: соціальні, економічні та політичні передумови трансформації архітектури 1920-х рр., принципи формування масового й соціального житла, особливості житлової політики «Червоного Відня», виникнення нових типів громадських споруд та їхній зв'язок зі зміною способу життя і суспільних потреб;

уміти: аналізувати архітектуру 1920-х рр. у контексті соціальних реформ, визначати принципи організації соціального житла та його інфраструктури, пояснювати виникнення нових типів громадських будівель, оцінювати зміну ролі архітектора — від проектування окремого об'єкта до вирішення комплексних соціальних і містобудівних завдань.

Список використаних джерел

Основна література

1. Вечерський В. В. Курс історії архітектури. Київ: Вид-во Інституту проблем сучасного мистецтва, 2006. 300 с.
2. Аалтонен Г. Історія архітектури / пер. з англ. М. Кошкіна. Харків: Фактор, 2012. 256 с.: іл.
3. Історія світової культури: навчальний посібник / кер. авт. колективу Л. Т. Левчук. Київ: Либідь, 2000. 368 с.
4. Фремpton К. Сучасна архітектура: критична історія.

Допоміжна література

1. Аалтонен Г. Історія архітектури [пер. з англ. М. Кошкіна]. Х.: Фактор, 2012. 256 с.: іл.

2. Вечерський В. Курс історії архітектури. Київ: Вид-во Інституту проблем сучасного мистецтва, 2006. 300 с.

Інформаційні ресурси:

The Vienna Model – Social Housing in Vienna
<https://www.wien.gv.at/english/housing/promotion/>

MoMA – Architecture and Design Collection
<https://www.moma.org/collection/works?classifications=architecture>

Контрольні запитання до III

1. Які соціальні та економічні зміни після Першої світової війни сформували нові завдання архітектури 1920-х рр.?

2. Які містобудівні, функціональні та соціальні принципи були реалізовані в житловому комплексі Карл-Маркс-Хоф?

3. Чому в 1920-х рр. поширюються нові типи громадських споруд – робітничі клуби, будинки культури, школи та заклади колективного обслуговування?

4. Як ідея архітектури як інструменту соціальної трансформації вплинула на становлення європейського модернізму?

Тема 7.3. Арт-деко як гедонізм міжвоєнного двадцятиліття.

План

1. Хмарочоси Нью-Йорка в стилі арт-деко – Крайслер-білдінг, Рокфеллер-центр як символи розкоші й корпоративного престижу.
2. Арт-деко в інтер'єрах і предметному дизайні – геометрія, дорогі матеріали, культ естетики задоволення.
3. Всесвітні виставки 1920–1930-х (Париж 1925, Нью-Йорк 1939) – поширення стилю та його міжнародний імідж.

Компетенції (прогнозовані результати навчання)

Після опрацювання теми здобувач освіти повинен:

знати: передумови виникнення та характерні риси арт-деко в архітектурі й дизайні 1920–1930-х рр., особливості його архітектурної мови, роль геометризованого декору, нових технологій і коштовних матеріалів, специфіку американського та європейського варіантів стилю, значення міжнародних виставок у його поширенні;

уміти: розпізнавати та аналізувати характерні риси арт-деко в архітектурі, інтер'єрі й предметному дизайні, пояснювати взаємозв'язок стилю з культурою споживання, технічним прогресом і суспільними настроями міжвоєнної доби, порівнювати арт-деко з модернізмом та попередніми декоративними напрямками.

Список використаних джерел

Основна література

1. Вечерський В. В. Курс історії архітектури. Київ: Вид-во Інституту проблем сучасного мистецтва, 2006. 300 с.
2. Аалтонен Г. Історія архітектури / пер. з англ. М. Кошкіна. Харків: Фактор, 2012. 256 с.: іл.
3. Історія світової культури: навчальний посібник / кер. авт. колективу Л. Т. Левчук. Київ: Либідь, 2000. 368 с.
4. Фремpton К. Сучасна архітектура: критична історія.

Допоміжна література

1. Аалтонен Г. Історія архітектури [пер. з англ. М. Кошкіна]. Х.: Фактор, 2012. 256 с.: іл.
2. Вечерський В. Курс історії архітектури. Київ: Вид-во Інституту проблем сучасного мистецтва, 2006. 300 с.

Інформаційні ресурси:

Victoria and Albert Museum – Art Deco: the style that shaped the 1920s and 1930s
<https://www.vam.ac.uk/articles/art-deco-global-inspiration>
The Metropolitan Museum of Art – Art Deco
<https://www.metmuseum.org/essays/art-deco>

Контрольні запитання до III

1. Які композиційні та декоративні прийоми визначають архітектурну мову арт-деко та чим вона відрізняється від ар-нуво й функціоналізму?
2. Як архітектура Крайслер-білдінг і Рокфеллер-центру відображає культ технічного прогресу, розкоші та корпоративного престижу міжвоєнної Америки?
3. Які матеріали, мотиви та принципи формотворення були характерними для інтер'єрів і предметного дизайну арт-деко?
4. Яку роль відіграли Міжнародна виставка декоративних мистецтв у Парижі 1925 р. та Всесвітня виставка в Нью-Йорку 1939 р. у формуванні міжнародного образу арт-деко?

Тема 7.4. Продовження традицій École des Beaux-Arts в ХХст.

План

1. Бібліотека Конгресу у Вашингтоні (Thomas Jefferson Building, 1897) – академічна спадщина École des Beaux-Arts у США.
2. Гранд-Централ Термінал у Нью-Йорку (1913) – Beaux-Arts як стиль транспортної інфраструктури.
3. Палац Легіону Честі в Сан-Франциско (1924) – неокласична інтерпретація Beaux-Arts у міжвоєнний період.

Компетенції (прогнозовані результати навчання)

Після опрацювання теми здобувач освіти повинен:

знати: принципи академічної традиції École des Beaux-Arts та особливості її поширення у США наприкінці ХІХ – першій третині ХХ ст., характерні риси Beaux-Arts — монументальність, симетрію, осьову композицію, ієрархію просторів, використання класичного ордеру та синтез мистецтв; роль академічної архітектури у формуванні репрезентативного образу громадських споруд;

уміти: визначати характерні ознаки Beaux-Arts в архітектурі громадських споруд, аналізувати їхню композиційну та просторову організацію, простежувати трансформацію європейської академічної традиції в американській архітектурі, порівнювати принципи Beaux-Arts із модерністськими напрямками першої половини ХХ ст.

Список використаних джерел

Основна література

1. Вечерський В. В. Курс історії архітектури. Київ: Вид-во Інституту проблем сучасного мистецтва, 2006. 300 с.
2. Аалтонен Г. Історія архітектури / пер. з англ. М. Кошкіна. Харків: Фактор, 2012. 256 с.: іл.
3. Історія світової культури: навчальний посібник / кер. авт. колективу Л. Т. Левчук. Київ: Либідь, 2000. 368 с.
4. Фремpton К. Сучасна архітектура: критична історія.

Допоміжна література

1. Аалтонен Г. Історія архітектури [пер. з англ. М. Кошкіна]. Х.: Фактор, 2012. 256 с.: іл.
2. Вечерський В. Курс історії архітектури. Київ: Вид-во Інституту проблем сучасного мистецтва, 2006. 300 с.

Інформаційні ресурси:

Library of Congress – The Thomas Jefferson Building
<https://www.loc.gov/visit/jefferson-building/>
Grand Central Terminal – History
<https://www.grandcentralterminal.com/history/>

Контрольні запитання до III

1. Які принципи *École des Beaux-Arts* визначили композиційне та художнє вирішення монументальних громадських споруд США?
2. Як у Thomas Jefferson Building Бібліотеки Конгресу поєднані архітектура, скульптура та монументальний живопис у традиції *Beaux-Arts*?
3. Як у Гранд-Централ Термінал принципи академічної монументальної архітектури були пристосовані до нового типу транспортної споруди?
4. Чому традиція *Beaux-Arts* продовжувала існувати в міжвоєнний період паралельно з поширенням модернізму та як це проявилось в архітектурі Палацу Легіону Честі?

Змістовий модуль 8

Тема 8.1. Холодна війна в архітектурі.

План

1. Сігрем-білдинг у Нью-Йорку (1958, Міс ван дер Рое) – міжнародний стиль і корпоративна естетика як прояв американської модерністської сили.

2. Капітолій у Чандигарху (1950-ті, Ле Корбюзьє) – Індія як поле ідеологічного суперництва та вітрина модернізму.

3. Американський павільйон Бакмінстера Фуллера на ЕКСПО-67 у Монреалі – архітектура «космічної ери» та технологічного оптимізму.

Компетенції (прогнозовані результати навчання)

Після опрацювання теми здобувач освіти повинен:

знати: політичний, соціальний і технологічний контекст розвитку архітектури періоду Холодної війни, принципи міжнародного стилю та післявоєнного модернізму, особливості корпоративної архітектури США, роль модерністських проєктів у країнах, що здобули незалежність, значення всесвітніх виставок і технологічних експериментів у формуванні образу «космічної ери»;

уміти: аналізувати архітектуру другої половини XX ст. як засіб репрезентації політичних, економічних і технологічних ідей, визначати характерні риси міжнародного стилю та експериментальної архітектури, порівнювати різні моделі післявоєнного модернізму та критично оцінювати роль архітектури як інструменту культурної дипломатії й ідеологічної конкуренції.

Список використаних джерел

Основна література

1. Вечерський В. В. Курс історії архітектури. Київ: Вид-во Інституту проблем сучасного мистецтва, 2006. 300 с.

2. Аалтонен Г. Історія архітектури / пер. з англ. М. Кошкіна. Харків: Фактор, 2012. 256 с.: іл.

3. Історія світової культури: навчальний посібник / кер. авт. колективу Л. Т. Левчук. Київ: Либідь, 2000. 368 с.

4. Кертіс В. Дж. Р. Сучасна архітектура від 1900 року (Modern Architecture Since 1900).

Допоміжна література

1. Аалтонен Г. Історія архітектури [пер. з англ. М. Кошкіна]. Х.: Фактор, 2012. 256 с.: іл.

2. Вечерський В. Курс історії архітектури. Київ: Вид-во Інституту проблем сучасного мистецтва, 2006. 300 с.

Інформаційні ресурси:

Smarthistory – Mies van der Rohe, Seagram Building
<https://smarthistory.org/mies-van-der-rohe-seagram-building/>

Fondation Le Corbusier – Chandigarh
<https://www.fondationlecorbusier.fr/>

Контрольні запитання до III

1. Як архітектурне вирішення Сігрем-білдінг відображає принципи міжнародного стилю та формування нової корпоративної естетики післявоєнних США?

2. Які містобудівні та архітектурні принципи Ле Корбюзьє були реалізовані в Чандигарху та як цей проєкт пов'язаний із формуванням образу модерної постколоніальної Індії?

3. Як геодезичний купол Бакмінстера Фуллера на *Expo 67* втілював технологічний оптимізм і футуристичні уявлення «космічної ери»?

4. Яким чином архітектура в період Холодної війни використовувалася для репрезентації політичних цінностей, технологічного прогресу та міжнародного престижу держав?

Тема 8.2. Бруталізм і необруталізм.

План

1. Витоки бруталізму – Ле Корбюзьє та Unité d’Habitation у Марселі як маніфест нового житла (1947–1952).
2. Британський необруталізм – «Hunstanton School» (1954, Аллісон і Пітер Смітсони) та Барбікан у Лондоні.
3. Бруталізм у громадській архітектурі 1960–1970-х – Кембриджська бібліотека, Бостон-Сіті-Хол, Національний театр у Лондоні.

Компетенції (прогнозовані результати навчання)

Після опрацювання теми здобувач освіти повинен:

знати: передумови виникнення бруталізму та необруталізму, значення творчості Ле Корбюзьє для формування нової естетики бетону, принципи *béton brut*, характерні риси британського необруталізму, особливості житлової та громадської архітектури 1950–1970-х рр., соціальний та ідеологічний контекст поширення бруталізму;

уміти: розпізнавати й аналізувати характерні риси бруталістської архітектури, пояснювати взаємозв’язок конструкції, матеріалу та архітектурної форми, порівнювати підходи Ле Корбюзьє та британських необруталістів, оцінювати соціальні концепції масштабних житлових і громадських комплексів та причини суперечливого сприйняття спадщини бруталізму.

Список використаних джерел

Основна література

1. Вечерський В. В. Курс історії архітектури. Київ: Вид-во Інституту проблем сучасного мистецтва, 2006. 300 с.
2. Аалтонен Г. Історія архітектури / пер. з англ. М. Кошкіна. Харків: Фактор, 2012. 256 с.: іл.
3. Історія світової культури: навчальний посібник / кер. авт. колективу Л. Т. Левчук. Київ: Либідь, 2000. 368 с.
4. Кертис В. Дж. Р. Сучасна архітектура від 1900 року (Modern Architecture Since 1900).

Допоміжна література

1. Аалтонен Г. Історія архітектури [пер. з англ. М. Кошкіна]. Х.: Фактор, 2012. 256 с.: іл.
2. Вечерський В. Курс історії архітектури. Київ: Вид-во Інституту проблем сучасного мистецтва, 2006. 300 с.

Інформаційні ресурси:

Victoria and Albert Museum – Brutalism
<https://www.vam.ac.uk/articles/brutalism>
Barbican – Our Architecture
<https://www.barbican.org.uk/our-story/our-architecture>

Контрольні запитання до III

1. Які архітектурні, конструктивні та соціальні принципи *Unité d'Habitation* у Марселі вплинули на становлення бруталізму?
2. У чому полягала концепція британського «*New Brutalism*» і як вона проявилася у творчості Аллісон і Пітера Смітсонів?
3. Як принципи бруталізму реалізовані в масштабних житлових і громадських комплексах на прикладі Барбікану, Бостон-Сіті-Холу та Національного театру в Лондоні?
4. Чому бруталізм, задуманий як соціально орієнтована й «чесна» архітектура, став одним із найбільш дискусійних напрямів другої половини XX ст.?

Тема 8.3. Криза модернізму і змінені відношення до контексту.

План

1. «Смерть модернізму»: критика функціоналізму після руйнування житлового комплексу Прюїтт-Айго (Сент-Луїс, 1972).
2. Роберт Вентурі «Complexity and Contradiction in Architecture» (1966) – зародження постмодерністичної чутливості.
3. Алдо Россі «Архітектура міста» (1966) – повернення до історичного контексту та типології міста.

Компетенції (прогнозовані результати навчання)

Після опрацювання теми здобувач освіти повинен:

знати: передумови кризи модерністської парадигми у 1960–1970-х рр., основні напрями критики функціоналізму та універсалістських принципів модернізму, значення теоретичних концепцій Роберта Вентурі та Алдо Россі, роль історичного контексту, типології, пам'яті та символічного значення архітектури у формуванні нових підходів;

уміти: критично аналізувати принципи модерністської архітектури та причини їх переосмислення, інтерпретувати ключові положення теорій Вентурі й Россі, пояснювати зміну ставлення до історичного міста та контексту, визначати передумови становлення постмодернізму й контекстуальних напрямів архітектури другої половини ХХ ст.

Список використаних джерел

Основна література

1. Вечерський В. В. Курс історії архітектури. Київ: Вид-во Інституту проблем сучасного мистецтва, 2006. 300 с.
2. Аалтонен Г. Історія архітектури / пер. з англ. М. Кошкіна. Харків: Фактор, 2012. 256 с.: іл.
3. Історія світової культури: навчальний посібник / кер. авт. колективу Л. Т. Левчук. Київ: Либідь, 2000. 368 с.

4. Кертіс В. Дж. Р. Сучасна архітектура від 1900 року (Modern Architecture Since 1900).

Допоміжна література

1. Аалтонен Г. Історія архітектури [пер. з англ. М. Кошкіна]. Х.: Фактор, 2012. 256 с.: іл.

2. Вечерський В. Курс історії архітектури. Київ: Вид-во Інституту проблем сучасного мистецтва, 2006. 300 с.

Інформаційні ресурси:

MoMA – Robert Venturi, Complexity and Contradiction in Architecture

https://www.moma.org/documents/moma_catalogue_1635_3000622_46.pdf

The Architectural Review – Pruitt-Igoe: the troubled high-rise that came to define urban America

<https://www.architectural-review.com/essays/pruitt-igoe-the-troubled-high-rise-that-came-to-define-urban-america>

Контрольні запитання до III

1. Чому руйнування комплексу Прюїтт-Айго стало символічним образом «смерті модернізму» та наскільки коректною є така інтерпретація?

2. У чому полягала критика ортодоксального модернізму Робертом Вентурі у праці *Complexity and Contradiction in Architecture*?

3. Яке значення понять типології, колективної пам'яті та міського артефакту в концепції Алдо Россі *The Architecture of the City*?

4. Як змінилося розуміння історичного контексту та взаємодії нової архітектури з існуючим містом у 1960–1970-х рр.?

Тема 8.4. Найважливіші архітектурні школи ХХст.

План

1. Баухаус у Німеччині – інтеграція мистецтва, дизайну й архітектури як основа модернізму.
2. Чиказький інститут архітектури та школа Чикаго – становлення американського модернізму.
3. Архітектурна школа АА (Architectural Association) у Лондоні – осередок новаторських ідей другої половини ХХ ст.

Компетенції (прогнозовані результати навчання)

Після опрацювання теми здобувач освіти повинен:

знати: основні етапи розвитку архітектурної освіти ХХ ст., принципи діяльності провідних архітектурних шкіл Європи та США, особливості педагогічних моделей Баухаусу, американських архітектурних шкіл та Architectural Association School of Architecture (AA), їхній вплив на формування модернізму, післявоєнної архітектури та сучасної архітектурної думки;

уміти: порівнювати освітні концепції провідних архітектурних шкіл ХХ ст., аналізувати взаємозв'язок архітектурної освіти, професійної практики та розвитку нових архітектурних напрямів, визначати внесок окремих навчальних закладів у становлення світової архітектури та критично оцінювати роль архітектурної школи у формуванні творчого світогляду архітектора.

Список використаних джерел

Основна література

1. Вечерський В. В. Курс історії архітектури. Київ: Вид-во Інституту проблем сучасного мистецтва, 2006. 300 с.
2. Аалтонен Г. Історія архітектури / пер. з англ. М. Кошкіна. Харків: Фактор, 2012. 256 с.: іл.
3. Історія світової культури: навчальний посібник / кер. авт. колективу Л. Т. Левчук. Київ: Либідь, 2000. 368 с.
4. Кертис В. Дж. Р. Сучасна архітектура від 1900 року (Modern Architecture Since 1900).

Допоміжна література

1. Аалтонен Г. Історія архітектури [пер. з англ. М. Кошкіна]. Х.: Фактор, 2012. 256 с.: іл.
2. Вечерський В. Курс історії архітектури. Київ: Вид-во Інституту проблем сучасного мистецтва, 2006. 300 с.

Інформаційні ресурси:

Bauhaus-Archiv – The Bauhaus
https://www.bauhaus.de/en/das_bauhaus/
Architectural Association School of Architecture (AA)
<https://www.aaschool.ac.uk/>

Контрольні запитання до III

1. Які принципи архітектурної освіти сформувалися в Баухаусі та як вони вплинули на розвиток модернізму у XX ст.?
2. Яку роль відіграли американські архітектурні школи у формуванні професії архітектора та розвитку модерністської архітектури?
3. Чим модель архітектурної освіти *Architectural Association School of Architecture* відрізняється від традиційної академічної системи?
4. Як зміна освітніх моделей у XX ст. вплинула на розвиток архітектурної теорії, проєктної практики та професійної діяльності архітектора?

This image shows a single sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

Навчальне видання

ІСТОРІЯ АРХІТЕКТУРИ І МІСТОБУДУВАННЯ

*Методичні рекомендації до семінарських занять
для студентів І–ІІ курсів спеціальності
G17 «Архітектура та містобудування»*

*Укладач: **Баланюк** Юліана Сергіївна*